

Arbetsmarknadsbarometern 2012

ÅLANDS
STATISTIK
OCH
UTREDNINGSGSBYRÅ

De senaste rapporterna från ÅSUB

- 2010:1 Konjunkturläget våren 2010
- 2010:2 Ekonomisk översikt för den kommunala sektorn våren 2010
- 2010:3 Arbetsmarknadsbarometern 2010
- 2010:4 Mariebad. En kundundersökning
- 2010:5 Konjunkturbedömning för den kommunala sektorn hösten 2010
- 2010:6 Den ålandsbaserade sjöfartens ekonomiska betydelse. En studie av klustereffekter och framtidsscenarier
- 2010:7 Halvtidsutvärdering. Landsbygdsutvecklingsprogrammet för landskapet Åland
- 2010:8 Upplevd diskriminering i det åländska samhället år 2010
- 2010:9 Invånarnas syn på kommunernas verksamhet och organisation
- 2011:1 Där kärnkompetens och kunskapsekonomi möts
- 2011:2 Konjunkturläget våren 2011
- 2011:3 Nordisk-baltisk sjöfart 2011. Föregångare och eftersläntrare i sjöfartspolitik
- 2011:4 Utvärderarnas rapport 2010. Landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland för perioden 2007-2013
- 2011:5 Arbetsmarknadsbarometern 2010
- 2011:6 Undersökning om ålänningars alkohol- och narkotikabruk samt spelvanor år 2011
- 2011:7 Ekonomisk översikt för den kommunala sektorn hösten 2011
- 2011:8 *The significance of duty-free sales on board ferries to the transnational transport system in the Baltic Sea Region*
- 2012:1 Konjunkturläget våren 2012

Förord

Sedan våren 2008 utarbetar ÅSUB en arbetsmarknadsbarometer som omfattar såväl den privata som den offentliga arbetsgivarsektorn. Det är nu således femte året som arbetsmarknadsbarometern sammanställs. I barometern presenteras efterfrågan på arbetskraft med olika typer av utbildning och yrkeskompetens under den närmaste 12-månadersperioden.

Uppdragsgivare och finansiär för arbetsmarknadsbarometern är arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten (AMS) samt utbildnings- och kulturavdelningen vid landskapsregeringen.

Det huvudsakliga syftet har varit att bedöma det närmaste årets tillväxt av den sysselsatta arbetskraften inom det privata näringslivets olika branscher och den offentliga sektorns huvudområden (Ålands landskapsregering, kommunerna, staten) och att på motsvarande sätt redogöra för rekryteringsbehovet inom olika yrkesgrupper. I rapporten redogörs även för fort- och vidareutbildningsbehovet inom branscher och sektorer. Här finns också en översikt över behovet av att bedöma utländska yrkeskvalifikationer vid nyanställningar inom den offentliga sektorn.

Studiens faktaunderlag bygger på enkäter till ett representativt urval arbetsgivare inom den privata sektorn samt till de flesta myndigheter och enheter inom den offentliga sektorn. Enkätmaterialen har insamlats och bearbetats under våren 2012.

ÅSUB vill härmed rikta ett stort tack till alla de företag och myndigheter som bidragit till undersökningen genom att svara på det utskickade enkätformuläret.

Utredare *Richard Palmer* har ansvarat för utarbetandet av årets rapport. Han har även stått för insamlingen och bearbetningen av enkäterna samt de kvantitativa och kvalitativa analyserna.

Mariehamn i juni 2012

Bjarne Lindström
Direktör

Innehåll

Förord	5
Innehåll	5
Figurförteckning	6
Tabellförteckning	7
1. Sammanfattning	9
2. Uppdrag, förutsättningar, metoder och centrala begrepp	13
2.1 Grundbegrepp.....	14
3. De mest efterfrågade yrkesgrupperna	15
4. Behovet av arbetskraft inom det privata näringslivet	21
4.1 Förändringar i antalet anställda på den privata arbetsmarknaden.....	21
4.2 Totala rekryteringsbehovet inom det privata näringslivet	24
4.3 Vilka yrkesgrupper kommer att efterfrågas av det privata näringslivet under året?...	27
4.4 Yrkesgrupper som blir svåra att få tag på under året	32
5. Arbetskraftsbehovet inom den offentliga sektorn	34
5.1 Förändringar i antalet anställda inom den offentliga sektorn	34
5.2 Rekryteringsbehovet inom den offentliga sektorn	35
5.3 Yrkesgrupper som förväntas vara svåra att få tag på inom den offentliga sektorn.....	40
6. Sammanfattning av sysselsatta arbetskraftens utveckling	41
6.1 Arbetsstyrkans utveckling efter sektor.....	41
6.2 Prognoser och faktiska utfall: En första jämförelse	43
6.3 Avgångar från arbetsmarknaden	43
7. Fortbildning	46
7.1 Fort- och vidareutbildning inom den privata sektorn.....	46
8. Bedömning av yrkeskvalifikationer inhämtade utomlands inom den offentliga sektorn	51
Referenser	53
Bilaga 1: Klassificeringar	54
Bilaga 2: Enkäter	55

Figurförteckning

Figur 1. De fem mest efterfrågade yrkesgrupperna 2009-2012	15
Figur 2. Förväntat rekryteringsbehov inom det privata näringslivet, efter bransch (antal helårstjänster) 2010, 2011 och 2012	27
Figur 3. Rekryteringsbehovet inom det privata näringslivet på Åland. De mest efterfrågade yrkesgrupperna 2012 och 2011*	28
Figur 4. Förväntat rekryteringsbehov inom det privata näringslivet, våren 2012 och våren 2011 efter yrkesstatistikens huvudgrupper (ISCO 2010) (antal personer omräknat till helårsverken)	29
Figur 5. Förväntad rekrytering inom det privata näringslivet under det kommande året efter övergripande yrkesområden 2008 – 2012* (procent)	31
Figur 6. Prognos över den sysselsatta arbetskraftens förändring i privat och offentlig sektor (antal helårstjänster) 2008- 2012	42
Figur 7. Sysselsatt arbetskraft. Årlig procentuell förändring, utfall och prognos	43
Figur 8. Pensionsavgångar på Åland, 2005-2011	44
Figur 9. Förväntad rekrytering av arbetskraft 2008-2012, efter sektor	45

Tabellförteckning

Tabell 1. Det beräknade rekryteringsbehovet av olika yrkesklasser, på ett års sikt 2010-2012 rangordnade efter antal helårsverken 2012	17
Tabell 2. Prognos för rekryteringsbehovet, efter yrkesklass och sektor, våren 2012 - våren 2013	19
Tabell 3. Förväntad förändring av antalet sysselsatta inom det privata näringslivet på ett års sikt på våren 2007-2012. Antal 'helårstjänster efter bransch*	22
Tabell 4. Förväntat rekryteringsbehov inom det privata näringslivet 2007 – 2012. Antal helårstjänster, efter bransch	25
Tabell 5. Förväntad förändring av antalet anställda och förväntat antal rekryteringar (helårstjänster) inom offentliga sektorn, 2012	34
Tabell 6. Det förväntade rekryteringsbehovet (helårsverken) av landskapsanställda, 2009-2012	37
Tabell 7. Det förväntade rekryteringsbehovet (helårstjänster) inom kommunsektorn (inklusive skelsektorn och äldreomsorgen) 2009-2012	38
Tabell 8. Det förväntade rekryteringsbehovet till den statliga sektorn (helårstjänster) 2008-2012	40
Tabell 9. Prognos över den sysselsatta arbetskraftens tillväxt under den närmaste 12-månadersperioden 2009 – 2012. Antal helårstjänster och procent	41
Tabell 10. Pensionsavgångar på Åland, 2005-2011	44
Tabell 11. Förväntad rekrytering, avgångar och förändring i antal på Åland under 2012	45
Tabell 12. Andelen som fortbildar sig per år i det privata näringslivet, efter bransch 2007-2012 (procent)	46
Tabell 13. Fortbildning/vidareutbildning som företaget kan tänka sig bekosta under det närmaste året (privata näringslivet). Procentuella andelen av företagen inom branscherna som angivit respektive alternativ, 2010-2012	48
Tabell 14. Fortbildning inom den offentliga sektorn, procentandelar och antal personer, 2010-2012	50

1. Sammanfattning

I den här arbetsmarknadsbarometern redovisar ÅSUB en prognos över rekryteringsläget för i det närmaste hela den åländska arbetsmarknaden fram till våren 2013. Vi presenterar resultatet per bransch och per yrke för den privata sektorn samt efter arbetsgivarsektor och yrke för den offentliga sektorn. Arbetsmarknadsbarometern har tagits fram på uppdrag av Ålands landskapsregering och AMS.

I år förväntas den sysselsatta arbetskraftens volym växa med cirka 0,6 procent under en 12-månadersperiod, vilket motsvarar 83 helårstjänster. Tillväxten förväntas liksom för ett år sedan vara snabbast inom den privata sektorn, 67 årsarbetsplatser eller 0,7 procent av den aktuella arbetsstyrkan i sektorn. Inom den offentliga sektorn beräknas arbetsstyrkan öka med 16 helårstjänster eller 0,4 procent. Situationen på arbetsmarknaden fram till våren 2013 ser sammataget ut att handla om en minskande volymtillväxt men ändå en arbetsmarknad som präglas av ett ökande rekryteringsbehov.

Inom den privata sektorn förväntas alla branscher förutom *hotell- och restaurang* respektive *finans- och försäkring* växa under nuvarande 12-månadersperiod. Störst i absoluta tal beräknas tillväxten bli inom *transport och kommunikation* (inklusive sjöfart). Tillväxten förväntas där ligga kring 73 årsarbetsplatser. Med tanke på den aviserade omläggningen av färjetrafiken mellan Mariehamn och Kapellskär, bedömer vi att en del av denna positiva tillväxt åtminstone tillfälligt kan ändras kommande vinter.

Branschen *personliga tjänster* som förutom PAF (Ålands penningautomatförening) mest rymmer mindre företag visar ett positivt rekryteringsbehov motsvarande 34 helårsverken.

Att konjunkturen annars överlag är svag visas bland annat av att man inom branschen företagstjänster, dvs företag som tillhandahåller tjänster till andra företag (bland dem flera IT-företag), räknar med en endast marginell ökning av arbetsplatserna (5 helårstjänster).

Inom den offentliga sektorn beräknas kommunsektorns arbetsstyrka växa snabbast enligt årets barometer, tillväxten uppskattas till 0,8 procent eller 16 helårstjänster. Inom landskapsförvaltningen, inklusive ÅHS och landskapets skolor, beräknas arbetskraftens storlek sammataget närmast förbli som den är. Ökningen förväntas motsvara endast en helårstjänst. Inom statliga sektorn på Åland, som i sig inte är så omfattande, beräknas personalstyrkan minska med en helårstjänst.

Prognosen för det *totala rekryteringsbehovet*, det vill säga nyanställningar som omfattar såväl ersättande som nya tjänster, visar på en ökad omsättning av personal på arbetsmarknaden. Förra året beräknades det samlade rekryteringsbehovet uppgå till 683 helårsverken eller 5,3 procent av arbetsstyrkan. Motsvarande siffror för i år är, trots en minskad total tillväxt av arbetsstyrkan, något högre, 705 motsvarande helårsverken.

Av det totala rekryteringsbehovet kommer enligt prognosen 556 helårstjänster att behövas inom det privata näringslivet (6,2 procent av arbetsstyrkan) och 148 helårstjänster inom den offentliga sektorn (avrundade värden).

Inom näringslivets branscher förväntas det totala rekryteringsbehovet vara störst inom *transport och kommunikation* (cirka 245 helårstjänster), som också totalt sett har den största sysselsättningsandelen inom den privata sektorn på Åland.

Handelsbranschen som är den näststörsta om man räknar antal anställda, har ett beräknat behov av att anställa motsvarande 67 helårsverken. Trots att arbetskraften inom hotell- och restaurang förväntas minska i volym har man ett förhållandevis stort behov av att rekrytera personal, motsvarande 58 helårsverken. För de här branscherna är personalomsättningen ofta betydande, bland annat till följd av branschernas säsongskaraktär. Därför är även det totala rekryteringsbehovet i genomsnitt högt.

Inom *företagstjänster* beräknas det samlade rekryteringsbehovet vara hälften av vad det var för ett år sedan (cirka 44 helårstjänster). Vi ser alltså en förväntad avmattning i rekryteringen till denna bransch som brukar betraktas som en tillväxtbransch.

En bransch som är konjunkturkänslig och därmed kan ha rätt stor personalomsättning är *byggbranschen*. Den förväntade efterfrågan på personal ser här ut att växa trots en liten ökning av branschens arbetskraftsvolym. Rekryteringsbehovet motsvarar 41 helårstjänster, vilket är det samma som behovet inom branschen personliga tjänster.

Inom den *offentliga sektorn* är det totala rekryteringsbehovet störst inom den kommunala sektorn, motsvarande 82 helårstjänster eller 4,1 procent av arbetsstyrkan i sektorn, en väsentlig minskning i förhållande till fjolåret. Inom hela landskapsförvaltningen beräknas det samlade rekryteringsbehovet uppgå till 61 helårstjänster vilket motsvarar 3,5 procent av arbetsstyrkan. Slutligen inom statssektorn har man beräknat behovet till motsvarande 5 helårstjänster eller 4,1 procent av den aktuella arbetsstyrkan.

Om vi ser på vilka yrken och yrkeskategorier som är de mest efterfrågade våren 2012 kan vi konstatera att försäljare och butikskassörer är den yrkeskategori som, precis som ifjol, förväntas vara den mest efterfrågade (motsvarande 85 helårstjänster). Därefter följer serveringspersonal (66 helårstjänster) restaurang- och storhushållspersonal, kockar (58 helårstjänster). Efterfrågan inom samtliga dessa yrkesgrupper har förväntats växa under de två senaste åren.

Yrken inom gruppen *kundtjänstpersonal* motsvarar 38 helårstjänster och inom *kontorspersonal* (37 helårstjänster).

Vidare kan vi konstatera att inom flera av sjöfartsbranschens yrken beräknas efterfrågan vara fortsatt hög. Prognosen för behovet av *däcksmanskap*, *sjötrafikarbetare m.fl.* motsvarar 34 helårstjänster i år, medan behovet av *sjöbefäl* enligt prognosen motsvarar 31 helårsverken.

Efterfrågan på olika slag av *dataspecialister* ser dock ut att minska något. Fortsättningsvis är ändå den senast nämnda gruppen den mest efterfrågade bland alla yrkesgrupper som kräver utbildning på högskolenivå. Efterfrågan på gruppen *administrativa och kommersiella chefer* ser dock ut att förbli hög (26 helårsverken).

Rekryteringsbehovet för de stora yrkesgrupperna inom vårdsektorn ser ut att mattas det närmaste året. Efterfrågan på yrkeskategorin *närvårdare*, *annan vårdpersonal* och *hemvårdare* ser enligt barometern ut att motsvarar 22 helårstjänster. Behovet av olika slag av *sjukskötare* bedömts uppgå till drygt 18 helårstjänster det inkommande året, också det är en minskning jämfört med ifjol.

Inom det pedagogiska området visar barometern ett behov det kommande året på motsvarande åtta helårstjänster av gruppen *barntädgårdslärare* (förskollärare) sju *lågstadielärare*, fem *gymnasie- och högstadielärare*, och ett par *lärare i yrkesämnen*.

Bland de yrkesgrupper inom vilka arbetsgivarna inom näringslivet upplever att det är svårt att hitta kompetent personal finns flera grupper med teknisk kompetens på olika nivåer. Här nämns *ingenjör i materialteknik*, *starkströmsingenjörer*, *dataspecialister*, *programmerare*, *nätverksspecialist*, *webbutvecklare* m.fl. Från sjöfartssektorn efterlyses som under tidigare år främst *maskinbefäl*. Inom andra delar av transportsektorn nämns *chaufförer* och inom byggsektorn *fordonsförare*.

En yrkesgrupp som nämns av företag inom hotell- och restaurang är liksom tidigare *kockar* (nämns även av kommunsektorn), *servitörer* och *städare*.

Bland de yrkesinriktningar som framhålls som svåra att få tag på för arbetsgivarna inom offentliga sektorn återfinns *jurist*, *sakkunnig museipersonal*, *läkare*, *kontorspersonal*, *yrkes- och kärnämneslärare*, *chefer*, *ledare*, *specialister*, *maskinchefer*, *närvårdare*, *ungdomsledare*, *socialpedagoger*, samt *specialpedagoger*.

Inom den statliga sektorn där det samlade rekryteringsbehovet är lägre framhålls *intressebevakare*, *förvaltningsdomare*, *jurist* som särskilt svåra att få tag på.

I arbetsmarknadsbarometern efterfrågas även behovet av fort- och vidareutbildning på arbetsmarknaden. Nära var tredje anställd inom det privata näringslivet beräknas få möjlighet att fortbilda sig inom det närmaste året. Högst är fortbildningsfrekvensen inom branscherna personliga tjänster, finans och försäkring samt vatten och el, där kring hälften av de anställda beräknas fortbilda sig under året. Inom den offentliga sektorn beräknas fortbildningsfrekvensen uppgå till 47 procent, vilket är mindre än förra året.

2. Uppdrag, förutsättningar, metoder och centrala begrepp

Det primära syftet med föreliggande rapport är att, för det första, bedöma tillväxten på ett års sikt av antalet sysselsatta inom den privata sektorns olika branscher och inom den offentliga sektorns olika delar (landskapsförvaltningen, den kommunala sektorn och den statliga sektorn). För det andra redogör vi på motsvarande sätt för rekryteringsbehovet avseende olika yrkesklasser. Uppdragsgivare för arbetskraftsbarometern har varit Arbetsmarknads- och studieserviceenheten på Åland (AMS) och landskapsregeringens utbildnings- och kulturavdelning. Arbetsmarknadsbarometern fungerar som en integrerad del av ett större prognospaket tillsammans med ÅSUB:s konjunkturrapporter.

Sekundära syften har varit att dels redogöra för fortbildningsfrekvensen inom de olika branscherna och sektorerna, och dels att preliminärt kartlägga behovet av att bedöma yrkeskvalifikationer inhämtade utomlands inom den offentliga sektorn på Åland, vilket vi gör på uppdrag av utbildnings- och kulturavdelningen.

Informationen i arbetsmarknadsbarometern baseras dels på några frågor som ingår i den årliga konjekturenkäten till den privata sektorn (se enkäter sid. 55-58), som skickas till ett urval åländska företag, dels från en arbetskraftsenkät som vi i april skickat ut till i princip hela den åländska offentliga sektorn (se sid. 59-64). Samtliga bedömningar gäller 12 månader framåt från den period då svaren lämnades in.

Vårt underlag för näringslivet härleds alltså från de svar ett representativt urval åländska företag lämnar till oss (detta år 240 till antalet). Det innebär att dessa företag representerar fler än sig själva. Företagens svar viktas utifrån storleken på företagets personalstyrka. De data om utvecklingen på den privata arbetsmarknaden som vi får ut av våra beräkningar blir på så sätt ett prognostiserat närmevärde.

Det bör betonas att dessa närmevärden ska tolkas med viss försiktighet. Vid utformningen av urvalet eftersträvas en tillräcklig täckning per bransch och även av företag i olika storleksklasser och av företag i olika kommuner och regioner. Dock finns en viss tonvikt på de större företagen som representerar fler arbetsplatser. Det är möjligt att arbetskraftens rörlighet, och därmed de årliga förändringarna, i genomsnitt är relativt sett större i dessa företag med fler arbetsplatser än inom mikroföretagen med endast en eller två personer sysselsatta inom verksamheten. De svarande företagen representerar drygt hälften av det privata näringslivet räknat i antal arbetsplatser.

När det gäller den offentliga sektorn har vi däremot ett så pass heltäckande underlag att

svaren inte behöver viktas. Därför torde också precisionen i teorin vara relativt god, men självklart beror kvaliteten på prognosen på kvaliteten i svaren på vår enkät.

I årets arbetsmarknadsbarometer har vi övergått till det nya yrkesklassificeringssystemet ISCO 2010, vilket inneburit att vi reviderat våra tidserier med yrkeskategorier bakåt i tiden.

De viktigaste begränsningarna i arbetskraftsbarometern är följande.

- (1) Den 'tredje sektorn'; ideella organisationerna (Folkhälsan, Röda korset, Emmaus, m.fl.), föreningarna och församlingarna omfattas tillsviđare inte av barometern.
- (2) Vi har endast uppgifter om *efterfrågan* på vissa yrkesgrupper, men vi har ingen möjlighet att redovisa detaljer i *utbudet* av arbetskraft eller om avgångar till följd av olika orsaker såsom pension, studier, emigration i olika branscher och sektorer.
- (3) Kartläggningen av det privata näringslivet omfattar inte nyföretagandet och de yrkesgrupper dessa företagare representerar.

2.1 Grundbegrepp

I rapporten används några grundbegrepp som bör förtydligas. Begreppet 'helårstjänst', som vi använder för att ange den sysselsatta arbetskraftens volym aggregerat, bransch- eller sektorsvis, representerar arbetsinsatsen från en person på heltid under ett helt år. Alternativa begrepp för helårstjänst är 'personårsverk' eller 'årsarbetsplatser'.

Det '*totala rekryteringsbehovet*' motsvarar alla anställningar som behöver göras dels för att täcka upp pensions- och andra avgångar, dels de eventuella tillkommande helt nya arbetsplatserna.

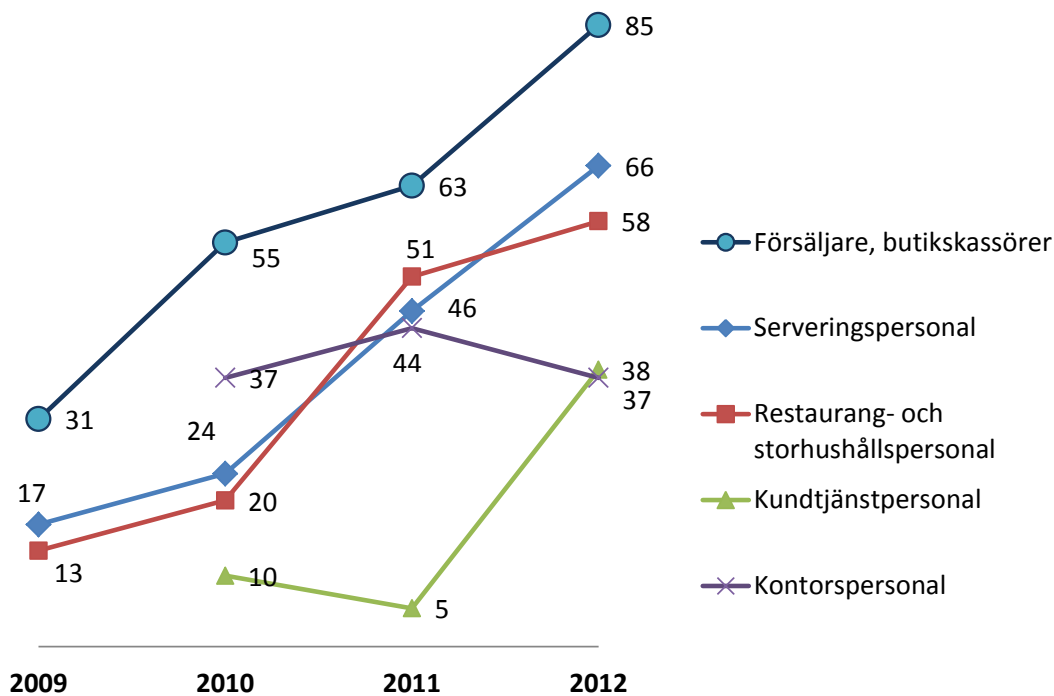
Nettotillväxten av den sysselsatta arbetskraften under ett år är lika med volymen nyanställda minus avgångarna under ett år, allt omräknat till helårstjänster. Negativ nettotillväxt inom en bransch innebär alltså att arbetskraftsvolymen förväntas minska. *Säsongarbetskraften* har skattats och omräknats till årsarbetsplatser.

3. De mest efterfrågade yrkesgrupperna

Det vi i fortsättningen kallar rekrytering och rekryteringsbehov avser det totala rekryteringsbehovet, det vill säga både nya och ersättande anställningar till följd av olika slag av avgångar från arbetsplatser. Den arbetskraft som anställs säsongvis har så långt det varit möjligt omräknats till helårstjänster.

De fem yrkesgrupper som förväntas vara mest efterfrågade i år visas i *Figur 1*. De övriga efterfrågade yrkesgrupperna våren 2012 redovisas rangordnade efter efterfrågan i *Tabell 1*, där även uppgifter om de två föregående åren visas som jämförelse.

Figur 1. De fem mest efterfrågade yrkesgrupperna 2009-2012

*Kompletterade, reviderade uppgifter för åren 2009 och 2010

Av *Figur 1* framgår att behovet av de tre mest efterfrågade yrkena gradvis ökat de två senaste åren.¹ Den sammantaget mest efterfrågade yrkeskategorin i den indelning som

¹ Övergången till det nya yrkesklassificeringssystemet ISCO 2010 (från tidigare ISCO 2001) har inneburit omklassificering av vissa grupper i figuren. Ett exempel är fastighetsskötare och städare som tidigare hörde till en gemensam grupp på samma nivå i klassificeringssystemet men som nu är åtskilda (i grupperna

här tillämpas är *försäljare och butikskassörer*. En förklaring är helt enkelt att yrkeskategorin är en av de största på den åländska arbetsmarknaden. Tillsammans med den näst mest efterfrågade yrkeskategorin *serveringspersonal* respektive *restaurang- och storkökspersonal* utgör försäljarna de tre största yrkesgrupperna inom den privata arbetsmarknaden på Åland, vilket betyder att man har relativt stora pensionsavgångar från dessa yrkesgrupper. Rekryteringsbehovet beräknas enligt barometern i år uppgå till 85 försäljare och kassörer samt motsvarande cirka 66 helårsverken för kategorin *serveringspersonal*. Serveringspersonalen representerar en yrkeskategori där personalomsättningen är relativt sett stor och rekryteringsbehovet därmed ofta rätt högt. Nästan lika stort beräknas enligt barometern behovet av yrkesgruppen *restaurang- och storköshållspersonal* (inkl. kockar) vara, cirka 58 årsarbetsplatser.

Yrkeskategorierna *kundtjänstspersonal* samt *kontorspersonal* delar fjärdeplatsen när det gäller de mest efterfrågade yrkena med ett förväntat behov om 38 respektive 37 årsarbetsplatser vardera.

Som framgår av den uttömmande *Tabell 1* uppgår den beräknade efterfrågan på yrkesgruppen *hem-, hotell- och kontorsstädare m.fl.* till 35 årsarbetsplatser. Fram till 2011 ökade den förväntade efterfrågan genomgående under den treårsperiod som barometern innan dess togs fram. Tillbakagången av efterfrågan i år för denna yrkesgrupp kan till en del förklaras av att gruppen fastighetsskötare inte längre ingår i gruppen efter övergången till det nya klassificeringssystemet ISCO 2010.

Sjunde i ordningen av de efterfrågade yrkesgrupperna är *däcksmanskap, sjötrafikarbetare m.fl.* Gruppen är en av största yrkeskategorierna på den åländska arbetsmarknaden och efterfrågas främst av färjerederierna, och i mindre utsträckning även till landskapsfärjorna. Den förväntade efterfrågan på denna yrkesgrupp ligger i år liksom för ett år sedan på motsvarande 34 helårsverken (*Tabell 1*).

Vi kan i sammanhanget notera att efterfrågan på olika slag av *dataspecialister* till det privata näringslivet ser ut att sjunka något i förhållande till fjolåret. Men fortfarande är gruppen den yrkeskategori som efterfrågas mest detta år av alla kategorier som kräver utbildning på högskolenivå. Efterfrågan motsvarar i år 33 helårsverken.

Den förväntade efterfrågan på gruppen *fartygs-, flyg- och hamntrafikbefäl och -ledare* har legat på i det närmaste samma nivå - kring 30 - under de senaste tre åren. I gruppen ingår såväl sjökaptener, styrmän som maskinmästare.

fastighetsskötare respektive hem-, hotell- och kontorsstädare m.fl.).

Tabell 1. Det beräknade rekryteringsbehovet av olika yrkesklasser, på ett års sikt 2010-2012 rangordnade efter antal helårsverken 2012

Yrkesgrupp (ISCO 2010)	2012	2011	2010
Försäljare och butikskassörer	85	63	55
Serveringspersonal	66	46	24
Restaurang- storhushållspersonal, kockar	58	51	20
Kundtjänstpersonal	38	5	10
Kontorspersonal	37	44	38
Hem-, hotell- och kontorsstädare m.fl.	35	54	47
Däcksmanskap, sjötrafikarbetare m.fl.	34	34	26
Dataspecialister	33	40	32
Fartygs-, flyg- och hamntrafikbefäl och -ledare	31	29	32
Administrativa och kommersiella chefer	26	26	22
Närvårdare, annan vårdpersonal och hemvårdare	22	35	31
Sjukskötare, barnmorskor m.fl.	18	23	16
Byggnadsarbetare m.fl. (utom elmontörer)	18	11	13
Kontorspersonal inom ekonomi- och lagerförvaltning	16	-	1
Maskinoperatörer, packning, påfyllning och märkning	16	1	-
Förare av tunga fordon/arbetsmaskinförare	14	16	8
Barnskötare och skolgångsbiträden	13	10	8
Handledare och rådgivare inom socialsektorn	12	1	2
Processoperatörer, gummi-, plast- och pappersvaruindustri	11	-	-
Chefer inom tillverkning, utbildning, vård m.m.	11	8	4
Läkare	11	12	6
Datatekniker, -supportpersonal, -operatörer, m.fl.	10	16	14
Maskinmontörer och reparatörer	10	21	2
Barntädgårdslärare	8	7	4
Lågstadielärare	7	12	6
Juridiska specialister	6	4	3
Gymnasie- och högstadielärare	5	3	7
Fastighets-skötare	4	8	3
Experter inom finansiering, försäkring och redovisning	4	3	6
Chefer inom hotell och restaurangbranschen, detaljhandel m.fl.	4	-	-
Tekniska experter inom hälso- och sjukvården	3	1	1
Chefer, högre tjänstemän och organisationschefer	3	10	5
Processoperatörer, livsmedelsindustri	3	-	-
Fiskodlingsarbetare	2	3	7
Processoperatörer inom betongindustri m.fl.	2	-	-
Idrottare, idrottstränare och -instruktörer m.fl.	2	-	-
Frisörer, kosmetologer m.fl.	2	4	-
Djurskötare	2	-	-
Överskötare och avdelningsskötare	2	1	1
Lärare i yrkesämnen	2	-	-
Speciallärare	2	7	2
Specialister inom redovisning och revision	2	-	-
Specialister inom samhälls- och socialsektorn, m.fl.	2	6	1
Avdelnings-, läkar- och byråsekreterare	2	-	-
Poliser	2	3	3

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1, fortsättning

Yrkesgrupp (ISCO 2010)	2012	2011	2010
Experter inom fysik, kemi och teknik	2	6	8
Personal inom el- och elektronik	1	16	17
Specialister inom naturvetenskap och teknik	1	4	5
Processoperatörer och efterbehandlare, metallindustri	1	-	2
Universitets- och högstskollärare	1	6	5
Bibliotekarier, arkivarier och specialister inom museisektorn	1	5	2
Arbetsledare inom byggverksamhet	1	-	-
Skatteberedare och -inspektörer	1	-	2
Rättegångsombud och utsköningsmän	1	-	-
Styckare, bagare, mejerister m.fl.	1	-	-
Avfallshanterare	1	-	-
Fysio- och ergoterapeuter	-	1	1
Studiehandledare, m.fl.	-	1	2
Journalister, författare och språkvetare	-	1	2
Tulltjänstemän och sjöbevakare	-	-	4
Annan kontors- och kundtjänstpersonal	-	5	3
Brandmän	-	-	1
Gjuteriarbetare, svetsare, plåtslagare m.fl.	-	2	-
Smeder, verktygsmakare och maskinställare	-	-	2
Processoperatörer, kemisk industri och fotografiska produkter	-	9	2
Processoperatörer, sågvaror samt pappers- och kartongindustri	-	-	2
Medhjälpare inom gruvdrift och byggverksamhet	-	1	3
Processoperatörer, textil-, skinn- och läderindustri	-	2	-
Totalt	705	673	521

Anm.: Talen är avrundade

Källa: ÅSUBs arbetskrafts- och konjunkturenkäter

* Uppgifterna för år 2010 kompletterades och reviderades våren 2011

Efterfrågan på administrativa och kommersiella chefer beräknas ligga på samma nivå som för ett år sedan (26 helårstjänster).

När det gäller *närvårdare, annan vårdpersonal och hemvårdare*, ser vi ut att få en mindre efterfrågan under innevarande år (2012) än under fjolåret. Efterfrågan på denna grupp motsvarar i år endast 22 årsarbetsplatser. Också för yrkeskategorierna *sjukskötare, barnmorskor, m.fl.* beräknas behovet enligt vår prognos minska något, till 18 helårstjänster jämfört med 23 för ett år sedan.

Även för den rätt konjunkturkänsliga yrkeskategorin *byggnadsarbetare, m.fl.* beräknas rekryteringsbehovet enligt barometern ligga kring 18 helårstjänster, en ökning från 11 för ett år sedan.

Av *Tabell 1* framgår vidare att det finns ett par yrkesgrupper där den beräknade

efterfrågan i år uppgår till 16 helårplatser: gruppen *kontorspersonal inom ekonomi- och lagerförvaltning* respektive *maskinoperatörer, packning, påfyllning och märkning*.

Orsaken till att behovet av den förstnämnda kategorin är på en helt annan nivå än tidigare år är delvis att den utgör en helt ny kategori (ISCO 43) delvis innehåller beståndsdelar från flera äldre (ISCO 2001-) kategorier, som exempelvis den tidigare kategorin *annan kontors- och kundtjänstpersonal*.

I *Tabell 2* nedan sammanfattas hela bedömningen av rekryteringsbehovet strukturerad efter såväl huvudgrupp och yrkesklass som arbetsgivarsektor.

Tabell 2. Prognos för rekryteringsbehovet, efter yrkesklass och sektor, våren 2012 - våren 2013

Huvudgrupp	Yrkesklass (ISCO 2010)	Privata	Kommunala	Landskapet	Staten	Totalt	
Chefer	Chefer, högre tjänstemän och organisationschefer		2			2	
	Administrativa och kommersiella chefer	23	2	1	1	27	
	Chefer inom tillverkning, utbildning vård m.m	9		2		11	
	Chefer inom hotell och restaurang, detaljhandel m.fl.	4				4	
Specialister	Specialister inom naturvetenskap och geovetenskap	1				1	
	Allmänläkare			2		2	
	Överläkare och specialitläkare			9		9	
	Överskötare och avdelningsskötare			2		2	
	Lektorer (yrkeshögskolor)			1		1	
	Lärare i yrkesämnen			2		2	
	Gymnasie- och högstadielärare		5			5	
	Lågstadielärare		7			7	
	Barnträdgårdslärare		8			8	
	Speciallärare		2			2	
	Utredare, ekonomer, budgetberedare, m.fl				2	2	
	Dataspecialister	33				33	
	Juridiska specialister	4			1	2	7
	Bibliotekarier, arkivarier, specialister inom museisektorn				1		1
Specialister inom samhälls- och socialsektorn m.fl.			1	1		2	
Experter	Experter inom fysik, kemi och teknik	2				2	
	Arbetsledare inom byggverksamhet			1		1	
	Maskinchefer och -mästare på fartyg	12				12	
	Befäl och styrmän inom sjötrafik	12		7		19	
	Farmaceuter	3				3	
	Sjukskötare, barnmorskor m.fl.	7	4	5		16	
	Experter inom finansiering, försäkring och redovisning	4				4	
	Avdelnings-, läkar- och byråsekreterare			2		2	
	Skatteberedare och -inspektörer				1	1	
	Handledare och rådgivare inom socialsektorn		12			12	
	Idrottare, idrottstränare och -instruktörer m.fl.	2				2	
Datatekniker, -supportpersonal, -operatörer, m.fl	10				10		
Kontors- och kundtjänst-	Kontorspersonal	28	3	5	1	37	
	Kundtjänstpersonal	37		1		38	
	Löneräknare, försäkringshandläggare, m.fl	16				16	

Anm.: Talen är avrundade

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 2, forts.

Huvudgrupp	Yrkesklass	Privata	Kommunala	Landskapet	Staten	Totalt
Service- och försäljningspersonal	Restaurang- och storhushållspersonal	56	3			58
	Serveringspersonal	66				66
	Frisörer, kosmetologer m.fl.	2				2
	Fastighetsskötare	3	2			4
	Djurskötare	2				2
	Försäljare, butikskassörer	85				85
	Personal inom barnomsorgen		13			13
	Närvårdare, annan vårdpersonal och hemvårdare		18	4		22
	Poliser			2		2
Jordbrukare, skogsarbetare m.fl.	Fiskodlingsarbetare	2				2
Byggnads-, reparations- och tillverkningsarbetare	Byggnadsarbetare m.fl. (utom elmontörer)	18				18
	Maskinmontörer och reparatörer	10				10
	Personal inom el- och elektronikbranschen	1				1
	Styckare, bagare, mejerister m.fl.	1				1
Process- och transportarbetare	Processoperatörer inom betongindustri m.fl.	2				2
	Processoperatörer och efterbehandlare, metallind.	1				1
	Processoperatörer, gummi-, plast- och pappersvaruindustri	11				11
	Processoperatörer, livsmedelsindustri	3				3
	Maskinoperatörer, packning, påfyllning m.fl.	16				16
	Transportarbetare	14				14
	Däckmanskap m.fl. sjötrafikarbetare	28		6		34
Övriga arbetstagare	Hem-, hotell- och kontorsstädare m.fl.	29	2	4		35
	Avfallshanterare	1				1
	Totalt	556	82	61	5	705

Anm.: Talen är avrundade

Källa: ÅSUBs arbetskrafts- och konjunkturenkäter

Mycket grovt sett motsvarar de två första huvudkategorierna *chefer* respektive *specialister* formella kvalifikationer från universitet och högskola, medan gruppen *experter* innehåller yrkesgrupper där rekryteringskraven också kan vara yrkeshögskola, eller motsvarande.

4. Behovet av arbetskraft inom det privata näringslivet

I det här kapitlet presenteras först nettoförändringen i arbetsstyrkan inom den privata sektorn per bransch och därefter förändringen i det totala rekryteringsbehovet, som alltså omfattar anställning av personal både för att ersätta avgångar och för helt nya befattningar.

4.1 Förändringar i antalet anställda på den privata arbetsmarknaden

I samband med konjunkturenkäten ställde vi några frågor om företagens försörjning av arbetskraft i ett ettårsperspektiv (se enkätfrågorna 12-14 i konjunkturenkäten, Bilaga 2, s. 55-56). För det första bad vi företagen uppge storleken på den nuvarande arbetsstyrkan och den förväntade storleken på personalstyrkan om ett år. För det andra bad vi dem uppskatta antalet nyanställningar under den kommande 12-månadersperioden. För det tredje bad vi dem uppge antalet förväntade rekryteringar av specifika yrkesgrupper. Därmed har vi kunnat uppskatta förändringarna på arbetsmarknaden som helhet och på branschnivå i ett 12-månadersperspektiv.

Vi är intresserade av att dels prognostisera arbetskraftens volymtillväxt i det privata näringslivet, dels av att uppskatta det förväntade rekryteringsbehovet, samt att försöka ringa in var det kan komma att bli svårigheter att rekrytera yrkesfolk.

Vid tolkningen av prognosresultaten bör man ha i minnet att beräkningarna grundas på de förhållanden som gäller just vid tillfället när företagen fyller i enkäten, och eftersom vi inte har den praktiska möjligheten att fråga alla företag i alla branscher, representerar de företag vi frågar flera än det egna företaget (deras svar tilldelas en speciell vikt beroende på det svarande företags storlek och branschens storlek). Häri föreligger en viss risk för felbedömningar eller skevhet i resultatet, eftersom det åländska företagsbeståndet är litet i absoluta tal, flera av branscherna domineras av relativt sett stora företag. Det faktum att vi i år frågat 240 företag, som omfattar mer än 90 procent av den privata sysselsättningen, borgar ändå för efter omständigheterna bästa möjliga resultat.

Vilka förändringar i arbetskraftens storlek i det privata näringslivet kan vi förvänta på ett års sikt? Sammanställningen av svaren från vår konjunkturenkät i *Tabell 3* visar förväntningarna om tillväxt av personalstyrkan inom företagen omräknade till helårsverken. Siffrorna för i år redovisas i kolumnen längst till höger. De branschvisa siffrorna om förväntade förändringar i personalstyrkan som företagen själva uppgivit i

enkäten redovisas också i *Figur 2*.

Barometerresultaten, som grundar sig på ÅSUB:s konjunkturenkät, visar på en svag positiv samlad tillväxt i antalet sysselsatta inom det privata näringslivet 2012. *Den sammanlagda totala förändringen för år 2012 ligger på en ökning motsvarande 67 helårstjänster, vilket motsvarar 0,75 procent av arbetsstyrkan inom privata näringslivet på Åland.* Från en förväntad tillväxt på 135 helårstjänster för ett år sedan, alltså i ungefär samma nivå som före den ekonomiska nedgången inleddes hösten 2008, har vi nu återigen en förväntat försvagad tillväxt.

Tabell 3. Förväntad förändring av antalet sysselsatta inom det privata näringslivet på ett års sikt på våren 2007-2012. Antal 'helårstjänster efter bransch*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Totalt	147	131	-72	-45	135	67
Primärnäringsar	-5	0	-3	-4	-6	1
Livsmedelsindustri	1	-1	0	0	3	4
Övrig industri	20	13	-18	6	16	9
Vatten och el	0	3	0	3	2	2
Bygg	33	26	-22	-6	3	6
Handel	9	12	-9	6	11	5
Transport och kommunikation	-6	7	2	-18	32	77
Hotell och restaurang	25	13	-3	-22	9	-42
Finans	3	3	1	1	12	-36
Företagstjänster	.	.	.	-8	51	5
Personliga tjänster	.	.	.	-4	2	36
Övrig service	67	56	-19	.	.	.

Anm.: År 2010 ändrades klassificeringen av branscherna. 'Övriga tjänster' ersattes av 'företagstjänster' respektive 'personliga tjänster'. Uppgifterna för åren 2007, 2008, 2009 och 2010 reviderades våren 2011.

Källa: ÅSUB:s konjunkturenkäter

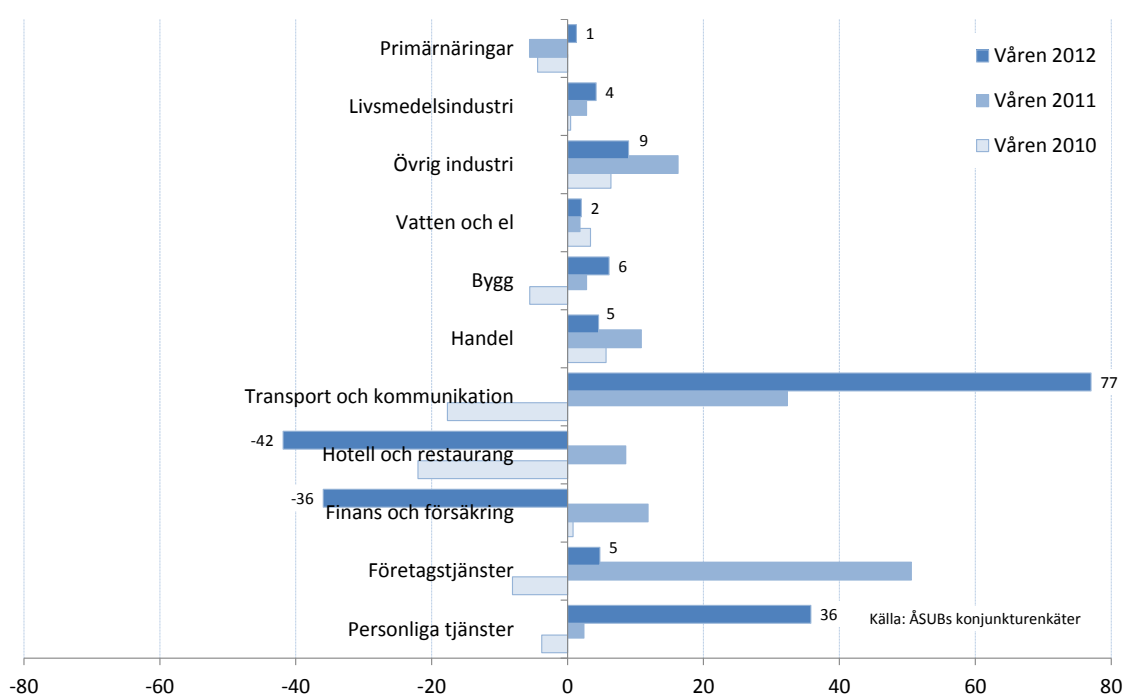
Av siffrorna i översta raden i *Tabell 3* framgår att efter två år då företagen sammantaget förväntat sig en minskande personalstyrka; 2009 och 2010, hade vi för ett år sedan förväntningar om en expansion av personalen, och en avsevärd förbättring i förhållande till de negativa förväntningarna i kölvattnet av den tidigare finanskrisen. Innevarande år (2012) är prognosen om personalstyrkans tillväxt 67 helårsplatser.

År 2010 infördes en ny branschindelning baserad på den internationella näringsgrensindelningen NI 2008, och som innebär att vi särskiljer 'företagstjänster' och 'personliga tjänster'. Tidigare ingick dessa i branschen 'övrig service'. Det innebär att vi från år 2010 har ersatt 'övrig service' med branscherna 'företagstjänster' samt 'personliga tjänster' i barometern.

Figur 2 visar i grafisk form förväntningarna per bransch våren 2012 i jämförelse med de två föregående åren. Förväntningarna var övervägande negativa (åt vänster i figuren) 2010. I fjol vände det och man förväntade sig en positiv tillväxt av arbetsstyrkan i tunga branscher som transport (inkl. sjöfart) och företagstjänster.

En jämförelse mellan förväntningarna i det privata näringslivets samlade arbetsstyrka åren 2011 och 2012 visar att det är inom de relativt kunskapsintensiva branscherna finans- och försäkring respektive den arbetsintensiva hotell- och restaurangbranschen som man fortsatt förväntar sig att personalstyrkan ska minska (Tabell 3, Figur 2).

Figur 2. Förväntad förändring av antalet sysselsatta inom det privata näringslivet på Åland, på ett års sikt våren 2010, våren 2011 och våren 2012, efter bransch

Bland de branscher som har positiva förväntningar på personalstyrkans utveckling under år 2012 utmärker sig branschen *transport och kommunikation*, där man förväntar sig att personalen ska växa med runt 77 årsverken (2,1 procent av arbetsstyrkan).

En viss ljusning för den åländska fraktsjöfarten och anskaffning av större tonnage inom färje- och passagerarsjöfarten kan ligga bakom ökningen. Med tanke på de aviserade nerskärningarna i färjetrafiken mellan Mariehamn och Kapellskär kommande vinter, lär denna förväntade expansion kunna bli kortvarig. Den planerade introduktionen av nytt

färjetonnage kan därefter igen ändra rekryteringsbilden.

Andra branscher där prognosen visar på positiva förväntningar om personalstyrkan under innevarande år är i första hand *personliga tjänster* (+36 helårstjänster, motsvarande en tillväxt på 5 procent, den relativt sett starkaste) *övrig industri* (+9 helårstjänster, 1,5 procents tillväxt) och inom *livsmedelsindustrin* som sakta men säkert expanderat under senare år (fyra helårstjänster, 1,4 procents tillväxt) (*Tabell 3, Figur 2*). Inom *bygg* och *handel* förväntas en marginell procentuell tillväxt av personalen, vilket ändå resulterar i ett tillskott på sex respektive fem helårsplatser.

Inom *hotell- och restaurang* förväntas en minskning motsvarande 40 årsarbetsplatser; nära 7 procent av arbetsstyrkan, och inom *finans- och försäkring* en närapå lika stor minskning i absoluta tal (-36 årsarbetsplatser); drygt 6 procent av arbetskraften.

Byggbranschen omfattar företag som förutom att de arbetar med uppförande av hus, också arbetar med elinstallationer, anläggning av vägar, VVS-arbeten, och måleriarbeten. Branschens storlek växlar med konjunkturen. Åren 2009 och 2010 förväntade sig branschen sammantaget en minskning i personalstyrkan, förväntningar som tydligt avspeglade konjunkturläget. Förväntningarna vände förra våren (2011) och blev svagt positiva, och är även i år (2012) svagt positiva.

4.2 Totala rekryteringsbehovet inom det privata näringslivet

Vi övergår nu till att mer i detalj se på de enskilda branschernas förväntade rekryteringsbehov under de kommande tolv månaderna (*Tabell 4, Figur 3*). Med rekryteringsbehov avses här såväl ersättningar för avgångar som nyrekrytering. Som framgår av den översta raden i *Tabell 4* fortsätter den trendmässiga ökningen av det förväntade rekryteringsbehovet.

Detta år (2012) uppgår den förväntade rekryteringen inom det privata näringslivet till motsvarande 556 helårstjänster, vilket innebär en betydande ökning jämfört med fjolåret (474 helårstjänster) och år 2010 (364 helårstjänster).

Det samlade rekryteringsbehovet motsvarar 6,2 procent av arbetskraften i det privata näringslivet att jämföra med 5,4 procent året innan.

Tabell 4. Förväntat rekryteringsbehov inom det privata näringslivet 2007 – 2012. Antal helårstjänster, efter bransch

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Totalt	372	305	290	364	474	556
Primärnäringsar	4	28	6	-	3	4
Livsmedelsindustri	1	5	3	-	6	4
Övrig industri	45	14	16	17	28	22
Vatten och el	3	9	2	8	6	8
Bygg	39	35	8	36	34	41
Handel	36	37	47	58	48	67
Transport och kommunikation	163	72	147	142	160	245
Hotell och restaurang	1	13	-	29	46	58
Finans	9	15	7	16	13	23
Företagstjänster	.	.	.	29	92	44
Personliga tjänster	.	.	.	29	38	41
Övrig service	71	78	53	.	.	.

Anm.: Förändrad kategorisering av tjänstesektorn år 2010. Avrundade värden.

Källa: ÅSUB:s konjunkturenkäter, Företagens kompetensbehov 2007

Liksom under tidigare år är rekryteringsbehovet störst inom branschen *transport och kommunikation*, inklusive sjöfart, där det förväntade behovet av rekrytering under det närmaste året uppgår till hela 245 personer.² Det är en siffra som kan överraska med tanke på den ansträngda situationen inom såväl passagerar- som fraktsjöfarten. En del av förklaringen till det stora rekryteringsbehovet är ett utökat tonnage hos färjerederierna inom den nära framtiden, men även rekryteringar till fraktsjöfarten spelar in.

Ett betydande rekryteringsbehov förväntas under året inom *handeln*; motsvarande 67 helårstjänster. Det förväntade behovet inom branschen har gradvis stigit sedan 2007. I år motsvarar det 5,6 procent av arbetsstyrkan i branschen.

Även inom *hotell- och restaurang* har det förväntade rekryteringsbehovet gradvis ökat under de senaste tre åren. Inom denna bransch där omsättningen av personal är stor, motsvarar det förväntade rekryteringsbehovet under innevarande år 58 personårsverken, eller hela 11,4 procent av arbetsstyrkan.

Inom branschen *företagstjänster* där bland annat IT-företag och städfirmor ingår, planerar man betydligt färre anställningar i år än under fjolåret. Det prognosticerade antalet rekryteringar i branschen är i år motsvarande 44 helårstjänster (5,2 procent av arbetsstyrkan), att jämföra med 92 året innan.

² Arbetsplatser på åländska färjor ingår i dessa siffror.

Inom *byggbranschen* där tillväxten i personalstyrkan fortfarande är svag (*Tabell 3*) förväntas ändå rekryteringsbehovet öka något i förhållande till fjolåret (*Tabell 4*). Prognosen säger att man i år kommer att behöva rekrytera motsvarande 41 helårstjänster (5,2 procent av arbetsstyrkan). Personalgenomströmningen och avgångarna inom byggbranschen är relativt stora, vilket gör att man trots en försiktig bedömning om personalstyrkans utveckling har ett relativt omfattande rekryteringsbehov.

Det förväntade rekryteringsbehovet inom branschen *personliga tjänster* har gradvis ökat sedan 2010, då vi för första gången använde den branschdefinitionen (*Tabell 4*) och uppgår i år till 41 årsarbetsplatser.

Inom *finans- och försäkringssektorn* förväntas det samlade nyrekryteringsbehovet öka till 23 årsarbetsplatser under detta år (2012), vilket motsvarar 4,7 procent av branschens arbetsstyrka.

För branschen *övrig industri* är prognosen för rekryteringen under året 22 årsarbetsplatser (4,4 procent av arbetskraften). Inom *vatten och el* förväntas rekryteringsbehovet vara motsvarande 8 årsarbetsplatser och inom *primärnäringarna* och inom *livsmedelsindustrin* endast 4 årsarbetsplatser.

Det är också inom primärnäringarna och inom industrin som nyrekryteringsbehovet är lägst i förhållande till det totala antalet arbetsplatser i branschen. Störst rekryteringsbehov i förhållande till det totala antalet arbetsplatser i respektive bransch återfinns inom hotell- och restaurangbranschen, transport och kommunikation, samt personliga tjänster. Rekryteringsbehovet under innevarande år motsvarar där 11,4 respektive 7,9 och 6,9 procent av dagens arbetsstyrka.

Liksom för ett år sedan kan vi konstatera att förändringarna i det förväntade rekryteringsbehovet är betydande, och att vi har haft en positiv tillväxt av den förväntade årliga rekryteringen ända sedan 2009; från motsvarande 290 årsarbetsplatser det året till 556 innevarande år (2012) (*Tabell 4*).

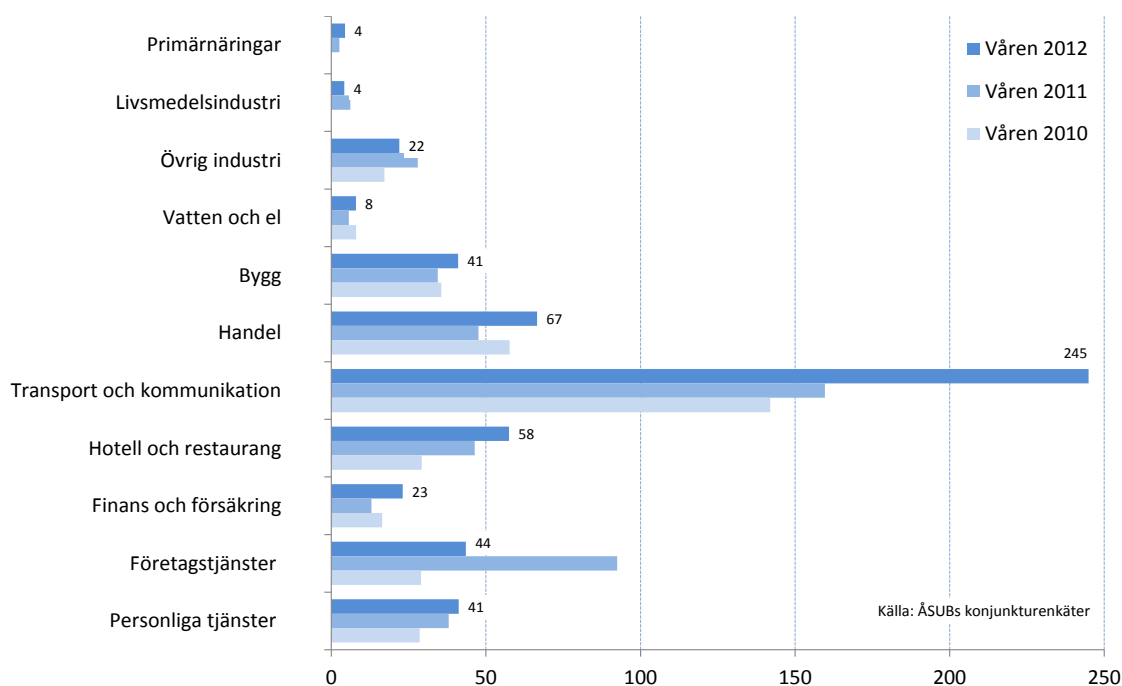
I *Figur 2* tydliggörs utvecklingen inom varje bransch de tre senaste åren. Här kan vi se att rekryteringsbehovet genomgående har varit störst inom transport och kommunikation som även är den volymmässigt största branschen på den åländska arbetsmarknaden. Åren 2010-2012 har nyrekryteringsbehovet legat mellan 140 och 245 årsarbetsplatser, vilket motsvarar cirka 5 respektive 8 procent av arbetsstyrkan i

branschen.

Den största variationen i det samlade rekryteringsbehovet uppvisar förutom transport och kommunikation, hotell- och restaurangbranschen samt företagstjänsterna. För hotell- och restaurangbranschen kan variationerna mellan åren vara betydande.

Företagstjänsterna har under senare år varit expansiv till sin karaktär och delar av den är relativt konjunkturkänsliga. Därtill finns några enskilda företag som genom sin storlek får betydande genomslag för branschen som helhet. På längre sikt representerar såväl företagstjänsterna som de personliga tjänsterna tillväxtbranscher där rekryteringsbehovet i genomsnitt kan förväntas vara relativt högt över tid.

Figur 2. Förväntat rekryteringsbehov inom det privata näringslivet, efter bransch (antal helårstjänster) 2010, 2011 och 2012

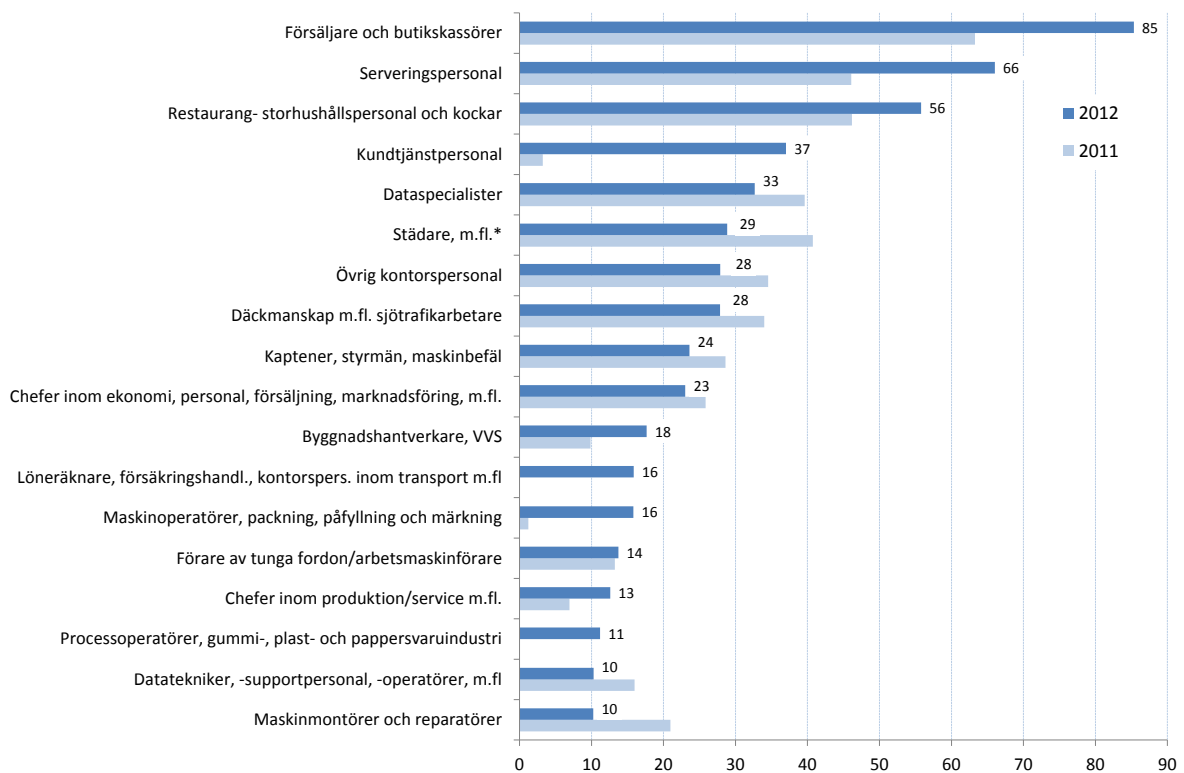

4.3 Vilka yrkesgrupper kommer att efterfrågas av det privata näringslivet under året?

I de årliga konjunkturenkäterna ställs frågor till företagen angående vilken yrkesinriktning man kommer att efterfråga hos den personal man planerar att nyanställa och dessutom vilken yrkesinriktning man tror kommer att bli svårast att få tag på.

I *Figur 3* nedan sammanfattas alla de yrkesgrupper som i årets barometer hade en efterfrågan på två helårsverken eller mer, och jämförs med motsvarande yrkesgrupper ifjol³. Av figuren framgår tydligt att rekryteringsbehovet har ökat markant inom en lång rad yrkeskategorier. Där efterfrågan har minskat jämfört med föregående år är skillnaden vanligen inte lika stor, och det rör sig huvudsakligen om yrkesgrupper som inte är lika stora och därmed i genomsnitt har mindre efterfrågan.

Figur 3. Rekryteringsbehovet inom det privata näringslivet på Åland. De mest efterfrågade yrkesgrupperna 2012 och 2011

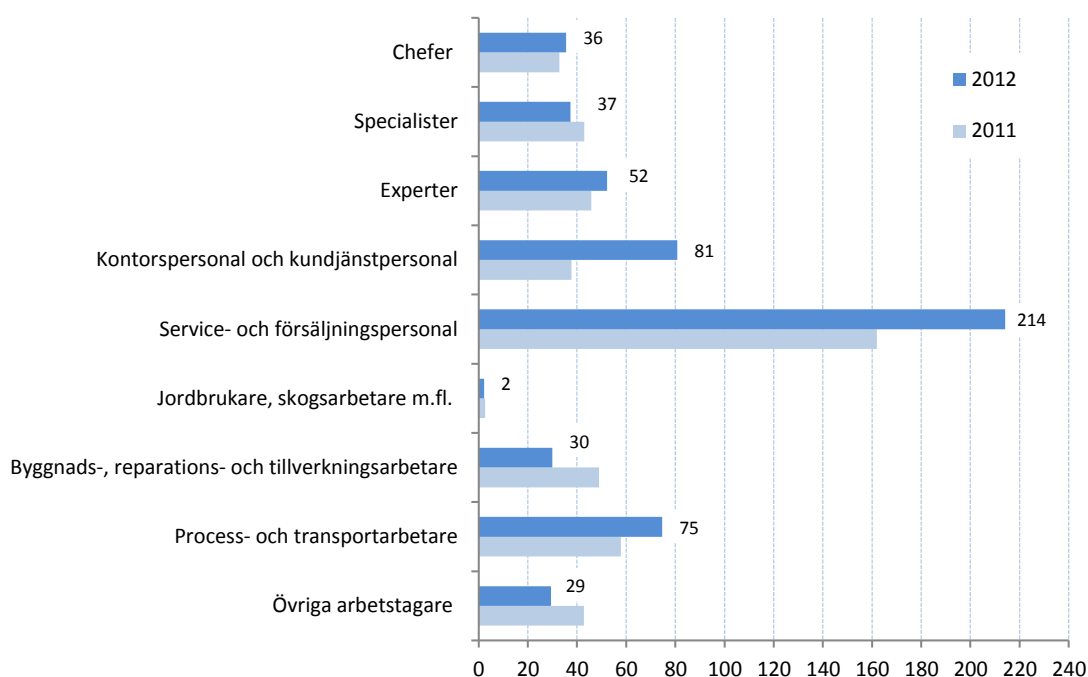

Tidigare redogjorde vi för det stora rekryteringsbehovet inom transport och kommunikation där sjöfarten dominerar, och noterade att rekryteringsbehovet var stort detta år (245 årsverken). Ändå visar staplarna i *Figur 3* som representerar sjöbefäl och däcksmanskap en liten minskning i förhållande till fjolåret. Hur går det ihop? Förklaringen är att det gömmer sig en stor andel sjöarbetsplatser bland de tre översta yrkeskategorierna: *försäljare och butikskassörer* (38 av 85), *serveringspersonal* (52 av 66), och *restaurangpersonal och kockar* (29 av 56). Det betyder att sammantaget mer än hälften av efterfrågan på dessa yrkeskategorier utgörs av sjöarbetsplatser.

³ För en komplett sammanställning över det förväntade rekryteringsbehovet per yrke se *Tabell 1* och *Tabell 2*.

Nedan följer en sammanfattning av det prognostiserade behovet av arbetskraft inom det privata näringslivet där vi summerar behovet enligt yrkesklassificeringens statistiska huvudgrupper (ISCO 2010-systemet).⁴ Mycket grovt kan vi räkna med att behovet inom kategorierna *chefer* samt *specialister*, och *experter*, motsvarar krav på högskolekompetens, medan behovet inom kategorierna *kontors- och kundtjänstpersonal*, *service- och försäljningspersonal*, *byggnads-, reparations- och tillverkningsarbetare*, och delar av kategorin *process- och transportarbetare* motsvarar krav på utbildning på gymnasie- eller institutnivå. Inom kategorin *övriga arbetstagare* kan vi utgå ifrån att kraven på utbildning utöver grundnivå i allmänhet är låg.

Figur 4. Förväntat rekryteringsbehov inom det privata näringslivet, våren 2012 och våren 2011 efter yrkesstatistikens huvudgrupper (ISCO 2010) (antal personer omräknat till helårsverken)

- I år förväntar vi oss ett något ökande behov av att rekrytera *chefer* inom ekonomi, personal, försäljning, marknadsföring, m.fl. (23 st), och även chefer inom produktion/service m.fl. inom det privata näringslivet (13 st). Behovet i kategorin motsvarar sammantaget 36 helårstjänster (högst upp i *Figur 4*).
- Efterfrågan på *specialister* förväntas minska något i år, till motsvarande 37 helårsverken. Det är framför allt specialister inom dataområdet som efterfrågas.

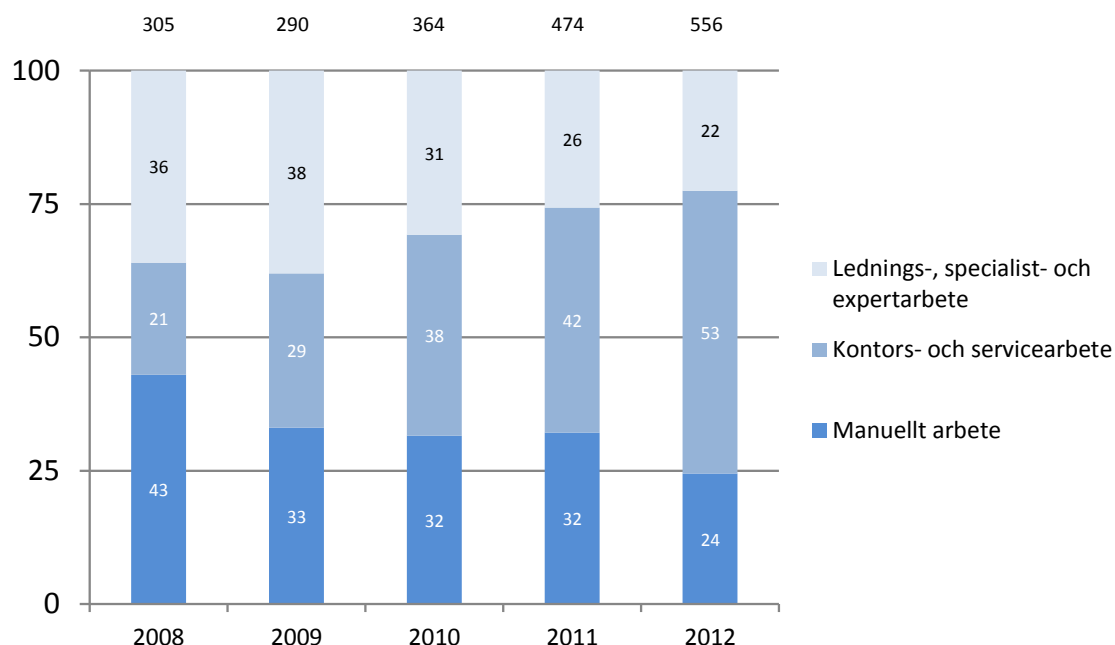
⁴ För en översikt över den senaste ISCO-klassificeringen se den finländska Statistikcentralens hemsida: http://www.stat.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2010/index_sv.html.

- Den förväntade efterfrågan inom yrkeskategorin *experter* ökar något under den närmaste 12-månadersperioden i förhållande till fjolåret, från motsvarande 46 till 52 helårsverken. Inom den här kategorin efterfrågas främst yrkesgrupper som sjökaptener, styrmän och maskinbefäl samt dataoperatörer, tekniker och liknande.
- Efterfrågan på kategorin *kontors- och kundtjänstpersonal* ökar markant i år enligt vår prognos. Ifjol (2011) var den förväntade efterfrågan 38 helårstjänster, att jämföra med hela 81 för innevarande år (2012). En stor del av ökningen av efterfrågan för denna kategori handlar mindre om en expanderande arbetsmarknad än om en omstrukturering av arbetsmarknaden inom finans- och försäkring samt transport och kommunikation.
- Även inom kategorin *service- och försäljningspersonal* ökar den förväntade efterfrågan i absoluta tal mest, och där har efterfrågan totalt sett varit mycket stor de senaste åren. Efterfrågan under den närmaste 12-månadersperioden inom den här yrkeskategorin förväntas motsvara 214 helårsverken i år att jämföra med 162 för ett år sedan. I denna övergripande kategori ingår i första hand försäljare och butikskassörer, (85), serveringspersonal (66), restaurang- storhushållspersonal och kockar (56).
- Inom kategorin *jordbrukare, skogsarbetare m.fl.* är den förväntade efterfrågan fortsatt låg. I år motsvarar den två helårsverken.
- Inom kategorin *byggnads-, reparations- och tillverkningsarbetare* är förväntningarna ett minskat rekryteringsbehov, från motsvarande 49 förra året till 30 helårsplatser innevarande år (2012). Störst förväntas behovet av byggnadsarbetare vara, men även efterfrågan på maskinmontörer och reparatörer förväntas vara rätt stort. Däremot ser efterfrågan på elektriker och elmontörer ut att minska.
- Barometern visar även att efterfrågan på *process- och transportarbetare*, dvs bland andra fordonsförare, chaufförer, däcksmanskap och maskinpersonal, kommer att fortsätta att öka. Planerna på nyanställningar har ökat från motsvarande 58 helårsverken för ett år sedan till 75 detta år. Inom denna kategori ryms sjötrafikarbetare (28), men också maskinoperatörer och packare (16) och fordonsförare (14).

- För kategorin *övriga arbetstagare* förväntas efterfrågan på personal minska den närmaste tolvmånadersperioden från 43 helårstjänster förra året till 29 i år (2012). Inom denna kategori är det främst städpersonal som efterfrågas.

En sammanfattning av det förväntade rekryteringsbehovet på en mer aggregerad nivå ger en övergripande bild av strukturen på det förväntade rekryteringsbehovet (*Figur 5*). De övergripande yrkesområdena i diagrammet är lednings-, specialist- och expertarbete, kontors- och servicearbete respektive manuellt arbete. Det totala antalet förväntade anställningar framgår av siffran ovanför respektive stapel för varje år.

Figur 5. Förväntad rekrytering inom det privata näringslivet under det kommande året efter övergripande yrkesområden 2008 – 2012* (procent)

Anm.: För en förklaring till vilka underkategorier som ingår i de tre huvudkategorierna se Bilaga 1

Källa: Bearbetning av data från ÅSUB:s konjunkturenkäter.

*Våren 2011 kompletterades och reviderades uppgifterna för åren 2008 - 2010

Figur 5 visar intressanta förskjutningar mellan de övergripande yrkeskategorierna. Andelen av det förväntade rekryteringsbehovet verkar öka inom *kontors- och servicearbete* över tiden, från 21 procent 2008 till 53 procent för innevarande år. Kategorin *manuellt arbete* ser ut att minska inom ramen för den totala efterfrågan på arbetskraft inom den privata sektorn från 43 till 24 procent under samma tid. Vi kan även notera att sedan 2009 har andelen förväntat efterfrågad arbetskraft inom den kategori som representerar den högst kvalificerade arbetskraften, *lednings-, specialist- och expertarbete* minskat från 38 till 22 procent (Det ljusare fältet i *Figur 5*).

Det samlade antalet anställningar omräknat till helårstjänster förväntas öka till 556 under innevarande år. Det innebär att behovet av att anställa förväntas öka inom samtliga övergripande yrkesområden. Inom *lednings-, specialist- och expertarbete* beräknas behovet att anställa öka marginellt från 122 till 125 personer, inom *kontors- och servicearbete* är ökningen kraftig, från 200 till 295 personårsverken. Inom kategorin *manuellt arbete*, minskar det förväntade behovet från 152 till 136 personer omräknat till helårsanställda.

4.4 Yrkesgrupper som blir svåra att få tag på under året

Vilka yrkesgrupper blir svåra att få tag på under året? Om vi ser hur företagen har svarat efter bransch så verkar *primärnäringsarna* inte ha några större bekymmer med sin rekrytering. Det enda som efterlyses är kunnigt folk inom vattenbruket.

Livsmedelsbranschen verkar inte ha några problem med rekryteringen, av enkätsvaren att döma. Det är ett mönster vi känner igen från tidigare år, branschen har liten omsättning av personalen och har inte nämnt några särskilda yrkesgrupper som man tror att det kan bli svårt att få tag på.

Däremot finns farhågor inom *övrig industri* att det kan bli svårt att få tag på ingenjör i materialteknik, plåtslagare och processoperatörer för plastindustri.

Inom *vatten och el* förväntar man sig att det kan bli svårt att få tag på starkströmsingenjörer och svetsare med licens.

Företagen inom *byggbranschen* tror att det kan bli svårast att rekrytera chaufförer med yrkeserfarenhet, VVS:are, arbetsledare och erfarna byggnadsarbetare under det kommande året.

Bland företagen inom *handeln* har ungefär vart tionde företag framhållit någon specifik yrkesgrupp som de förväntar sig att kan bli svåra att rekrytera. Här nämns VVS:are montörer, försäljare, farmaceut, florist och datatekniker.

Bland de yrkesgrupper inom *transport och kommunikation* (inklusive sjöfart) vilka arbetsgivarna förväntar sig att det är svårt att hitta kompetent personal finns i första hand, maskinister, men också kockar, dataspecialister och chaufförer.

Att kockar är en efterfrågad yrkesgrupp blir uppenbart när man sammanställer svaren

från *hotell- och restaurangbranschen*. Arbetsgivarna i branschen nämner även servitörer och städare som en yrkesgrupp som kan bli svår att få tag på.

Bank- och försäkringsbranschen nämner underwritingkompetens som något som kan bli svårt att få tag på.

Arbetsgivarna inom branschen *företagstjänster*, där flera IT-företag återfinns, nämner olika former av dataspecialister; programmerare, nätverksspecialist, m.fl., men också folk med redovisningserfarenhet och språkkunskaper.

Inom branschen *privattjänster* nämns företagshälsovårdare, frisörer, instruktörer och säljare till gym, webbutvecklare och till och med disputerade pedagoger.

5. Arbetskraftsbehovet inom den offentliga sektorn

5.1 Förändringar i antalet anställda inom den offentliga sektorn

Analysen av arbetskraftsbehovet inom den offentliga sektorn baseras på den elektroniska enkät som sändes ut till personalansvariga inom sektorn i månadsskiftet mars-april (se formulären i bilagan, sidorna 57-60). Yrkeskategorierna i formulären har anpassats till de olika uppgifterna som de olika myndigheterna och enheterna ansvarar för. Således finns formuläret i fem versioner, för landskapsförvaltningen, kommunsektorn, de statliga myndigheterna och enheterna, för skolektorn (såväl inom kommunsektorn som inom landskapets skolor) samt en version för hälso- och sjukvården. Resultaten presenteras i det här kapitlet per arbetsgivarsektor. För att få en samlad bild av efterfrågan per yrke hänvisas till de tidigare presenterade tabellerna i *kapitel 3*.

Vi använder här begreppet *landskapsanställda* för att beteckna alla anställda vid landskapets allmänna förvaltning, lagberedningen, Ålands polismyndighet och alla övriga underställda myndigheter/byråer, gymnasialstadietutbildningen, Högskolan på Åland och Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). De övriga underställda enheterna är Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM), Ålands polismyndighet, AMS, Motorfordonsbyrån och ÅSUB.⁵

Tabell 5. Förväntad förändring av antalet anställda och förväntat antal rekryteringar (helårstjänster) inom offentliga sektorn, 2012

	Förändring		Rekrytering	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Totalt	16	0,4	148	3,9
Kommunsektorn	16	0,8	82	4,1
Landskapsförvaltningen	1	0,0	61	3,5
Statliga sektorn	-1	-0,8	5	4,1

Anm.: Talen är avrundade

Källa: ÅSUBs arbetskraftsenkäter

Våren 2010 visade arbetsmarknadsbarometern att volymen anställda inom den offentliga sektorn skulle minska med motsvarande 23 helårsanställda, vilket motsvarade

⁵ Enkäten har inte skickats till myndigheter med en anställd eller mindre.

0,7 procent av arbetsstyrkan inom sektorn. Även år 2009 förväntades antalet helårsarbetsverken minska inom den offentliga sektorn. Förväntningarna vände och blev positiva för ett år sedan.

Som framgår av *Tabell 5* förväntas nu antalet anställda inom offentlig sektor, omräknat till helårstjänster öka med 16 personer eller 0,4 procent. Ökningstakten är lägre än inom den privata sektorn, där tillväxten prognostiserats till 0,7 procent under innevarande 12-månadersperiod.⁶

Antalet anställda inom den *kommunala sektorn* förväntas öka något, med 0,8 procent. Den förväntade tillväxten är med andra ord blygsam. Hela 11 av de 16 kommunerna rapporterar förväntad *status quo* på personalsidan, om man bortser från deras skolsektor, under det kommande året.

Inom skolsektorn i kommunerna förväntas antalet anställda sammantaget minska under året med motsvarande 7 helårstjänster.

Inom *landskapsförvaltningen* sammantagen förväntas antalet anställda omräknat till helårstjänster öka med motsvarande en enda helårstjänst, vilket motsvarar 0,0 procent av den aktuella personalstyrkan.

Ökningen beräknas ske enbart inom ÅHS. I övrigt förväntas en minskning inom polismyndigheten, trafikavdelningens rederienhet samt kansli-, utbildnings- och kulturavdelningen, näringsavdelningen samt finansavdelningen. Inom landskapets skolor (Högskolan på Åland, Ålands gymnasium och Ålands folkhögskola) beräknas det ske en viss minskning av personalstyrkan på sammantaget motsvarande sju helårstjänster.

Inom den förhållandevis lilla statliga sektorn på Åland förväntas en marginell minskning motsvarande en årsarbetsplats (-0,8 av den nuvarande arbetsstyrkan).

5.2 Rekryteringsbehovet inom den offentliga sektorn

Om vi övergår till att analysera det totala rekryteringsbehovet, det vill säga behovet att nyanställa för såväl nya tjänster som ersättande personal som av någon anledning slutar, så kan vi se att det totala behovet att rekrytera är nio gånger så stort som den egentliga tillväxten i personalstyrkan. Sammantaget förväntas behovet av rekryteringar inom den

⁶ Som jämförelse kan nämnas att den genomsnittliga befolkningsökningen på Åland under perioden 2006-2011 låg på cirka 1,0 procent.

offentliga sektorn uppgå till 148 personer under den aktuella 12-månadersperioden. Det motsvarar 3,9 procent av personalstyrkan inom offentliga sektorn. Ifjol beräknade man behöva anställa motsvarande 210 helårstjänster (5,6 procent av personalstyrkan). Inom den privata sektorn är motsvarande relation 6,2 procent för innevarande år.

Inom den *kommunala sektorn* förväntas rekryteringsbehovet sammantaget uppgå till motsvarande 82 helårstjänster, inom *landskapsförvaltningen* till 61 och inom den *statliga sektorn* fem helårstjänster.

Det här är uppgifter som ibland kan vara svåra att förutsäga för uppgiftslämnarna. Beräknade pensionsavgångar innehåller en viss osäkerhet om när personalen verkligen går i pension och övriga avgångar från arbetsplatserna är ännu svårare att förutse. Den samlade bilden ger dock en uppskattning om volymen och framför allt om vilka yrkesgrupper som för närvarande är de mest efterfrågade på den åländska arbetsmarknaden.

Vilka yrkesgrupper är det då som kommer att efterfrågas inom den offentliga sektorn? Om vi börjar med att granska läget inom *landskapsförvaltningen* så kan vi konstatera att det till övervägande del handlar om kvalificerad personal med yrkesspecifik utbildning (*Tabell 6*). Av de yrkesgrupper som man kommer att efterfråga faller mer än två tredjedelar under de tre kategorierna chefer, specialister och experter.

Den yrkesgrupp där rekryteringsbehovet är störst under året är läkare (11 st). Behovet av att rekrytera sjukskötare minskar och är detta år inte fler än fyra tjänster omvandlat till helårsbefattningar (*Tabell 6*).

Därtill efterfrågas inom ÅHS fyra närvårdare och primärskötare, två överskötare och avdelningsskötare, två avdelnings-, läkar- och byråsekreterare, två kontorspersonal, samt 1 barnmorska, allt omräknat till att motsvara helårstjänster.

Behovet av ny arbetskraft inom skolorna som faller under landskapets förvaltning handlar i år om två chefer inom utbildning, inklusive rektorer, två lärare i yrkesämnen till folkhögskolan och en högskolelärare.

Tabell 6. Det förväntade rekryteringsbehovet (helårsverken) av landskapsanställda, 2009-2012

Yrkesgrupp (ISCO 2010)	2009	2010	2011	2012
Totalt	77	69	80	61
Läkare	10	6	10	11
Befäl och styrmän inom sjötrafik	-	1	-	7
Däcksmanskap, sjötrafikanvändare m.fl.	-	-	-	6
Kontorspersonal	4	3	1	5
Sjukskötare	10	10	17	4
Närvårdare, primärskötare, m.fl.	11	10	3	4
Hem-, hotell- och kontorsstädare m.fl.	6	9	6	4
Chefer inom utbildning, inklusive rektorer	1	2	-	2
Överskötare och avdelningsskötare	2	1	1	2
Lärare i yrkesämnen	-	-	-	2
Specialister inom redovisning och revision	-	-	-	2
Avdelnings-, läkar- och byråsekreterare	-	-	-	2
Poliser	2	3	3	2
Chefer, högre tjänstemän och organisationschefer	4	2	6	1
Universitets- och högskollärare	9	5	6	1
Juridiska specialister	2	3	4	1
Bibliotekarie, arkivarier och specialister inom museisektorn	2	2	3	1
Specialister inom samhälls- och socialsektorn, m.fl.	2	-	4	1
Arbetsledare inom byggverksamhet	-	-	-	1
Barnmorskor	2	2	-	1
Kundtjänstpersonal	-	-	2	1
Specialister inom naturvetenskap och teknik	2	3	2	-
Studiehandledare, m.fl.	-	2	1	-
Tekniska experter inom hälso- och sjukvården	-	-	1	-
Hälsovårdare	1	-	-	-
Fysioterapeuter m.fl.	1	-	-	-
Experter inom finansiering, försäkring och redovisning	-	2	2	-
Datasupportpersonal	1	-	-	-
Annan kontors- och kundtjänstpersonal	5	3	5	-
Restaurang- storhushållspersonal, kockar	1	-	-	-
Fordons-/arbetsmaskinförare	-	-	3	-

Anm.: Talen är avrundade. Yrkesklassificeringen har detta år ändrats (från ISCO 2001 till ISCO 2010) vilket innebär att jämförbarheten över tid är begränsad när det gäller vissa yrkeskategorier.

Källa: ÅSUBs arbetskraftsenkäter

Ytterligare finns en hel rad av yrkeskategorier där barometern visar att det förväntas finnas ett behov motsvarande två helårstjänster: specialister inom redovisning och revision, samt poliser (se *Tabell 6*).

En granskning av efterfrågan av olika yrkeskategorier inom *kommunsektorn*, där det samlade rekryteringsbehovet är något större, visar att här efterfrågas i första hand

yrkesgrupper inom omsorg och skola (Tabell 7). Inom yrkeskategorin *närvårdare, annan vårdpersonal och hemvårdare* motsvarar den förväntade efterfrågan 18 helårstjänster.

Tabell 7. Det förväntade rekryteringsbehovet (helårstjänster) inom kommunsektorn (inklusive skolektorn och äldreomsorgen) 2009-2012

Yrkesgrupp (ISCO 2010)	2009	2010	2011	2012
Totalt	95	79	120	82
Närvårdare, annan vårdpersonal och hemvårdare	25	21	30	18
Personal inom barnomsorgen	-	8	10	13
Handledare och rådgivare inom socialsektorn	5	2	1	10
Barnträdgårdslärare	8	4	7	8
Lågstadielärare	10	6	12	7
Gymnasie- och högstadielärare	13	7	3	5
Kontorspersonal	5	3	8	3
Sjukskötare, barnmorskor m.fl.	2	-	3	3
Restaurang- och storhushållspersonal	2	3	5	3
Byrå- och avdelningschefer, m.fl.	-	-	-	2
Chefer, högre tjänstemän och organisationschefer	8	3	4	2
Speciallärare	1	2	7	2
Hem-, hotell- och kontorsstädare m.fl.	1	6	8	2
Fastighetsskötare	3	3	8	2
Specialister inom samhälls- och socialsektorn m.fl.	2	1	2	1
Sjukskötare	-	-	-	1
Chefer inom utbildning	1	2	1	-
Specialister inom naturvetenskap och teknik	1	1	2	-
Fysio- och ergoterapeuter	-	1	1	-
Bibliotekarier, arkivarier och specialister inom museisektorn	-	-	2	-
Experter inom fysik, kemi och teknik	2	6	6	-
Barnskötare och skolgångsbiträden	6	-	-	-
Brandmän	1	1	-	-
Byggnadsarbetare m.fl.	-	-	1	-
Medhjälpare inom gruvarbete och byggverksamhet	-	-	1	-

Anm.: Talen är avrundade. Yrkesklassificeringen har detta år ändrats (från ISCO 2001 till ISCO 2010) vilket innebär att jämförbarheten över tid är begränsad när det gäller vissa yrkeskategorier.

Källa: ÅSUBs arbetskraftsenkäter

Den av Ålands omsorgsförbund efterfrågade yrkesgruppen socialpedagoger (handledare inom socialsektorn) är i år bland de största (motsvarande 9,5 personårsverken, avrundat till 10 i tabellen).

Tidigare år har Mariehamns stad stått för en betydande del av efterfrågan, men i år planerar man att under året endast anställa samma antal som beräknas avgå. I

Hammarlands, Finströms kommuner planeras för mindre utökningar av personalstyrkan och där är anställningsbehovet i det närmaste lika stort som i Mariehamns stad. Sex av kommunerna räknar med att inga anställningar görs under året.

Som framgår av *Tabell 7* återfinns det ojämförligt största rekryteringsbehovet inom vård- och omsorg. Liksom under tidigare år är det yrkesgruppen *närvårdare, annan vårdpersonal och hemvårdare* som beräknas vara den mest efterfrågade yrkesgruppen under året. Behovet motsvarar i år 18 helårsverken och är därmed ändå betydligt mindre än året innan (2011). Däremot ser behovet av *personal inom barnomsorgen* (13 st) liksom *handledare och rådgivare inom socialsektorn* (socialpedagoger) (10 st) ut att växa under året.

Behovet av *barntädgårdslärare* ligger på samma nivå som under föregående år (8). Efterfrågan på *lågstadielärare*, minskar något (7) medan antalet *högstadielärare* som efterfrågas enligt våra uppgifter ökar något (5).

Vidare förväntas behovet av yrkeskategorierna *kontorspersonal*, respektive *sjukskötare barnmorskor m.fl.* samt *restaurang- och storhushållspersonal* uppgå till tre helårsplatser.

Behovet i övrigt utgörs av fyra chefer och sammanlagt fyra fastighetsskötare och städare, och slutligen en av varje kategori, *specialister inom samhälls- och socialsektorn m.fl.* respektive *sjukskötare*.

Staten är en förhållandevis liten arbetsgivare på Åland och behovet av nyrekrytering därmed blygsam. Den beräknade efterfrågan inskränker sig detta år till motsvarande en helårstjänst av varje yrkesgrupp *juridiska specialister, skatteberedare och -inspektörer, ekonomi- och personal- och enhetschefer, m.fl., rättegångsombud och utsökningsmän*, (*Tabell 8*).

Vi kan också notera att det är andra året i rad som man enligt våra uppgifter inte kommer att behöva rekrytera *tulltjänstemän* eller *sjöbevakare*.

Tabell 8. Det förväntade rekryteringsbehovet till den statliga sektorn (helårstjänster) 2008-2012

Yrkesgrupp	2009	2010	2011	2012
Totalt	5	10	10	5
Juridiska specialister	-	-	3	1
Kontorspersonal	1	1	2	1
Kundtjänstpersonal	-	-	2	-
Skatteberedare och –inspektörer	-	2	1	1
Specialister inom kartläggning och lantmäteri	-	-	1	-
Ekonomi- och personal- och enhetschefer, m.fl.	-	-	1	1
Tulltjänstemän och sjöbevakare	2	4	-	-
Försäkringshandläggare m.fl.	-	1	-	-
Arkitekter, planerare och lantmätare	-	1	-	-
Fordons-/arbetsmaskinförare	-	1	-	-
Rättegångsombud och utsökningsmän	2	-	-	1

Anm.: Talen är avrundade. Yrkesklassificeringen har detta år ändrats (från ISCO 2001 till ISCO 2010) vilket innebär att jämförbarheten över tid är begränsad när det gäller vissa yrkeskategorier.

Källa: ÅSUBs arbetskraftsenkäter

5.3 Yrkesgrupper som förväntas vara svåra att få tag på inom den offentliga sektorn

Bland de yrkesinriktningar som framhålls som svåra att få tag på för arbetsgivarna inom offentliga sektorn återfinns flera av de yrkesgrupper som överlag efterfrågas mest. Här nämns från landskapsförvaltningens sida yrken som *jurist, sakkunnig museipersonal, läkare, kontorspersonal, yrkes- och kärnämneslärare, chefer, ledare, specialister och maskinchefer*.

Från den kommunala sektorn framhålls *närvårdare, ungdomsledare, socialpedagoger, specialpedagoger*, som svåra att få tag på. Inom skolektorn nämner flera uppgiftslämnare *special- och högstadielärare* som särskilt svåra att få tag på.

Andra yrkesgrupper som nämns som svåra att hitta kompetent personal till inom kommunsektorn är *kock, och kostchef*.

Inom den statliga sektorn där det samlade rekryteringsbehovet är lägre framhålls *intressebevakare, förvaltningsdomare, jurist* som särskilt svåra att få tag på.

6. Sammanfattning av sysselsatta arbetskraftens utveckling

I det här kapitlet tecknas en helhetsbild av arbetskraftens utveckling på den åländska arbetsmarknaden inom såväl privat som offentlig sektor. Genom att väga samman det totala förväntade rekryteringsbehovet med prognoserna för arbetsstyrkans utveckling kan vi även skatta avgångarna från arbetsplatserna på arbetsmarknaden.

6.1 Arbetsstyrkans utveckling efter sektor

I *Tabell 9* sammanfattas bedömningen av *arbetskraftens tillväxt* som gjorts varje vår sedan våren 2008, dels skilt för offentlig och privat sektor, dels för arbetsmarknaden som helhet.

Tabellen belyser tydligt inverkan på den åländska arbetsmarknaden av den finanskris som utlöstes hösten 2008. Genom minskad nyrekrytering beräknades den samlade arbetsstyrkan minska inom såväl offentlig och privat sektor åren 2009 och 2010. Därefter, förra året (2011) vände det och arbetsstyrkan beräknades totalt växa med 1,4 procent.

Tillväxten av den samlade arbetsstyrkan beräknas i år mattas av och uppgå till 0,6 procent. Inom den privata sektorn förväntas tillväxten bli 0,7 procent och inom den offentliga sektorn bedöms tillväxten bli 0,4 procent.

Tabell 9. Prognos över den sysselsatta arbetskraftens tillväxt under den närmaste 12-månadersperioden 2009 – 2012. Antal helårstjänster och procent

	2009		2010		2011		2012	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Totalt	-81	-0,7	-68	-0,5	179	1,4	83	0,6
Privat sektor	-72	-0,9	-45	-0,5	135	1,5	67	0,7
Offentlig sektor	-9	-0,3	-23	-0,7	44	1,2	16	0,4

Anm.: Talen är avrundade. Uppgifterna för åren 2008, 2009 och 2010 reviderades 2011.

Källa: Bearbetning av data från ÅSUB:s konjunktur- och arbetskraftsenkäter

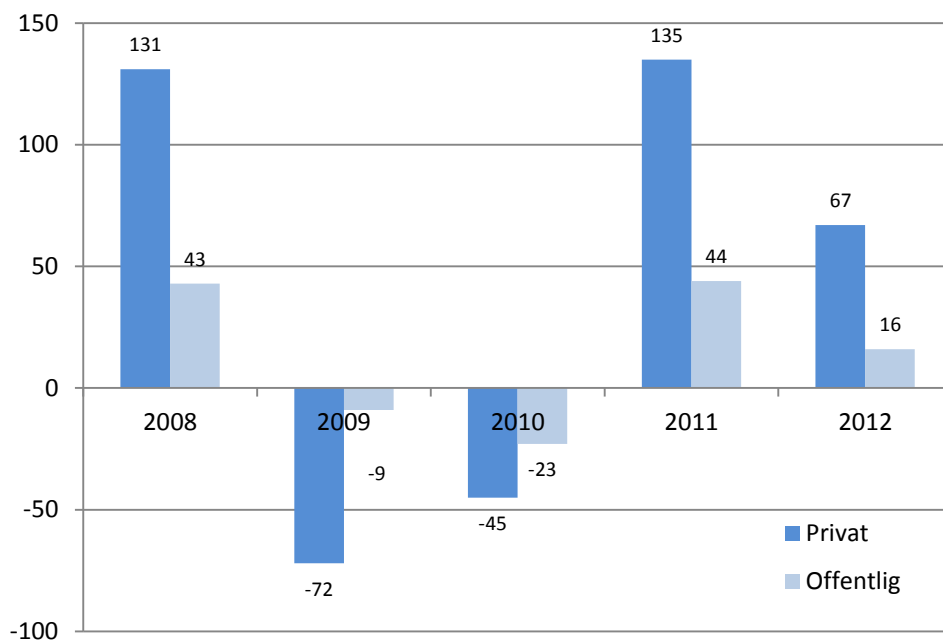
För de tre senaste åren i tabellen, åren 2010, 2011, 2012 har förväntningarna varit att tillväxten i arbetsstyrkan skulle vara större, alternativt mindre negativ, inom den privata sektorn (*Tabell 9*). En sådan utveckling skulle på sikt bidra till att den privata sektorn

växer snabbare än den offentliga ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Endast våren 2009, strax efter att omfattningen av den ekonomiska krisen börjat klarna, var planerna på åtstramningar större inom det privata näringslivet. Då såg resultatet för planerna inom näringslivet ut att innebära en minskning av den samlade arbetsstyrkan med 0,9 procent, medan motsvarande planer för offentliga sektorn innebar en förväntad minskning med 0,3 procent.

En sammanfattning av prognoserna för arbetsstyrkans förändring i antal helårstjänster per sektor i diagramform gör bilden ännu tydligare (*Figur 6*). Av figuren framgår att förväntningarna för den samlade utvecklingen av arbetskraften i år ligger på hälften av nivån för i fjol inom den privata sektorn (67 helårsverken), och under hälften av tillväxten i absoluta tal inom den offentliga sektorn (16 helårsverken).

Under våren 2008 samlades enkätinformationen in före omfattningen av effekterna av den globala krisen och de finansiella problemen inom den internationella ekonomin blev allmänt kända och uppenbara. Våren 2009 bromsade företagen med kraft för att möta den minskade efterfrågan inom ekonomin, medan effekterna inom den offentliga sektorn syns tydligast i 2010 års barometersvar.

Figur 6. Prognos över den sysselsatta arbetskraftens förändring i privat och offentlig sektor (antal helårstjänster) 2008- 2012

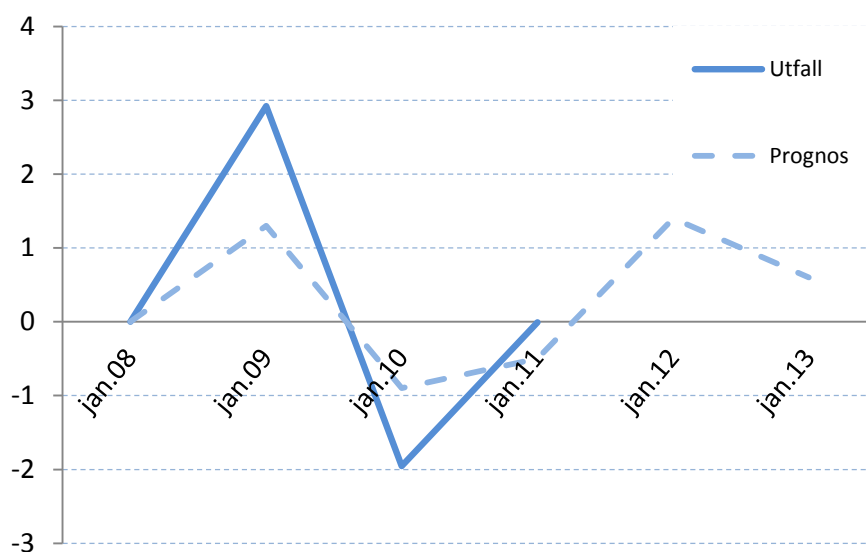
Anm.: Uppgifterna för åren 2008, 2009 och 2010 reviderades 2011

Källa: ÅSUB:s arbetsmarknads- och konjunkturenkäter 2008-2012

6.2 Prognoser och faktiska utfall. En första jämförelse

Vi har detta år möjlighet att göra en första jämförelse mellan våra tidigare prognoser om den sysselsatta arbetskraftens tillväxt och det slutliga utfallet i statistiken. Med tillgång till uppgifter om den sysselsatta arbetskraftens storlek för åren 2007-2010, kan vi beräkna tillväxten (framgår av den heldragna linjen i *Figur 7*).

Figur 7. Sysselsatt arbetskraft. Årlig procentuell förändring, utfall och prognos

Källa: Statistikcentralen, ÅSUB:s arbetsmarknadsbarometrar

En jämförelse med den streckade linjen som anger utvecklingen enligt våra prognoser ger vid handen att prognoserna korrekt förutsett riktningen i utvecklingen, men att utslaget åt såväl det positiva som det negativa hållet varit mindre än den verkliga utvecklingen. En första granskning av kvaliteten i förutsägelseerna för den privata respektive den offentliga sektorn visar att träffsäkerheten är betydligt bättre för den förstnämnda. Annorlunda uttryckt: de som besvarat våra frågor till den offentliga sektorn har haft svårt att förutse utvecklingen på personalsidan. Vi återkommer med en utförligare analys av detta i nästa års barometer.

6.3 Avgångar från arbetsmarknaden

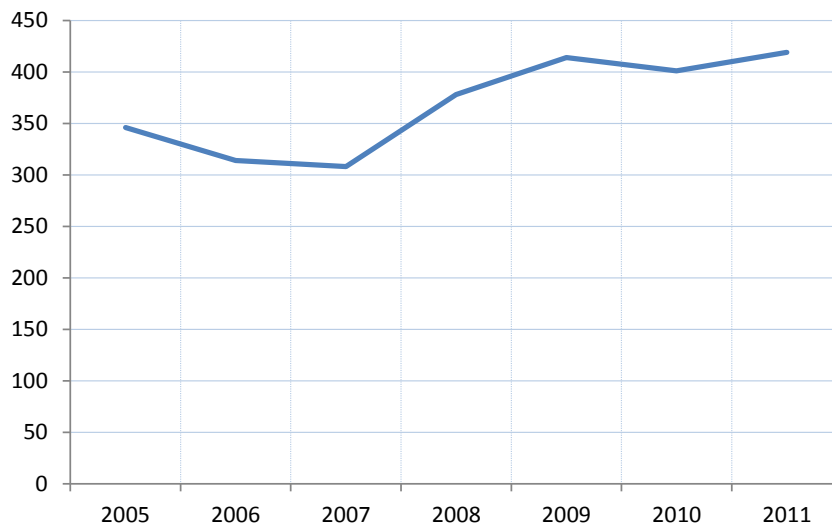
Avgångarna från den åländska arbetsmarknaden sker i första hand via pensionsavgångar, men också genom avgångar till studier och genom utflyttning. De två sista kategorierna överlappar delvis varandra.

Tabell 10. Pensionsavgångar på Åland, 2005-2011

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
346	314	308	378	414	401	419

Källa: Pensionsskyddscentralen

Pensionsavgångarna på Åland från privat och offentlig sektor framgår av *Tabell 10*. Enligt uppgifter från Pensionsskyddscentralen var antalet pensionsavgångar 2010 på Åland 401, och ökade till 419 år 2011. Pensionsavgångarna varierar med ålderklassernas storlek.

Figur 8. Pensionsavgångar på Åland, 2005-2011

Källa: Pensionsskyddscentralen

Vår prognos om den sammanlagda volymen på *rekryteringsbehovet i det privata näringslivet* är 556 helårstjänster (*Tabell 11*). Med en prognostiserad *nettotillväxt* av antalet sysselsatta i den privata sektorn på Åland om 67 personer, skulle det innebära att *avgångarna* från den privata sektorn bör ligga kring uppskattningsvis 489 personer detta år. Det inkluderar pensionsavgångar, avgångar till studier, emigration och avgångar till följd av uppsägningar, omstruktureringar och andra orsaker. Om vi utgår ifrån att pensionsavgångarna även detta år kommer att ligga på drygt 400 är slutsatsen/prognosen att cirka 200 personer kommer att avgå från den åländska arbetsmarknaden av andras orsaker än pension under 2012.

Motsvarande siffror för den offentliga sektorn framkom i kapitel 5. Det totala rekryteringsbehovet till offentliga sektorn uppgick till 148 personer, och nettotillväxten i arbetsstyrkan var enligt uppskattningarna 16 personer (avrundade tal, *Tabell 11*). Det ger en volym på avgångarna från offentlig sektor motsvarande 133 helårstjänster. Det betyder att det samlade rekryteringsbehovet under året kommer att vara cirka 705 helårstjänster för att även täcka upp för de drygt 600 som beräknas lämna sina arbetsplatser till följd av pension, flyttning studier mm. Den samlade nettotillväxten i arbetskraften blir enligt den här prognosen 83 årsarbetsplatser (*Tabell 11*).

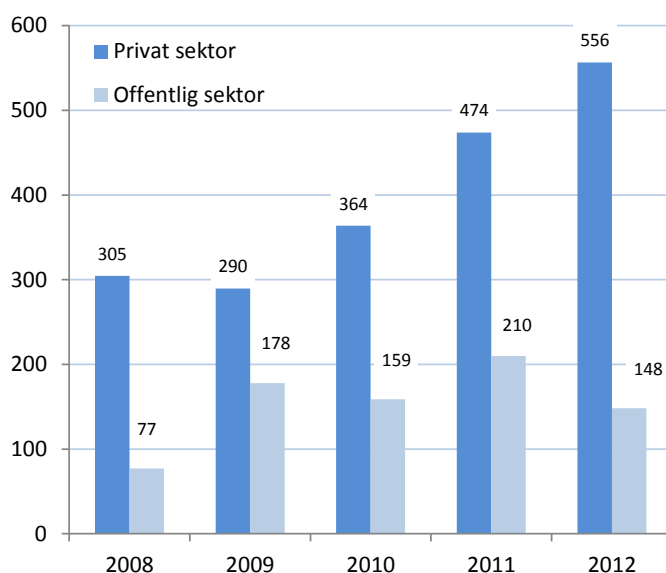
Tabell 11. Förväntad rekrytering, avgångar och förändring i antal på Åland under 2012

	Rekrytering	Avgångar	Förändring
Totalt	705	622	83
Privat	556	489	67
Offentlig	148	133	16

Anm.: Talen är avrundade

Källa: ÅSUB:s konjunktur- och arbetskraftsenkäter

Figur 9. Förväntad rekrytering av arbetskraft 2008-2012, efter sektor

7. Fortbildning

7.1 Fort- och vidareutbildning inom den privata sektorn

I vår årliga konjunkturenkät frågar vi företagen i vilken utsträckning de tror att de kommer att satsa på fortbildning under den närmaste 12-månadersperioden. Som vi ser i den översta raden i *Tabell 12* ligger den sammanvägda andelen i år (2012) på 32 procent, vilket är en något högre andel än under de senaste två åren. Medeltalet för hur stor andel av personalen som förväntas fortbildas för perioden 2007-2012 ligger på 28 procent per år. Under det kommande året förväntas således nära en tredjedel av personalen inom näringslivet få ta del av någon form av fortbildning.

Tabell 12. Andelen som fortbildar sig per år i det privata näringslivet, efter bransch 2007-2012 (procent)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Medeltal
Totalt	25	31	23	26	30	32	28
Primärnäringsar	34	33	23	17	23	16	24
Livsmedelsindustri	19	11	27	42	47	47	32
Övrig industri	27	33	16	27	28	32	27
Vatten och el	52	40	26	43	52	59	45
Bygg	20	19	20	18	27	20	21
Handel	21	23	24	21	26	25	23
Hotell och restaurang	19	15	12	17	22	27	19
Transport och kommunikation	25	31	15	27	19	23	23
Finans	30	50	59	49	44	54	48
Företagstjänster	.	.	.	31	34	32	32
Personliga tjänster	.	.	.	47	56	54	52
Övrig service	29	35	43	.	.	.	35

Anm.: En ny branschindelning genomfördes 2010. Kategorin 'övriga tjänster' ersattes av företagstjänster och personliga tjänster. Uppgifterna för 2010 reviderades våren 2011

Källa: ÅSUBs konjunkturenkäter

Även om det finns osäkerhet i svaren kring uppgifterna om andelen som fortbildas, kan vi konstatera att fortbildningsfrekvensen i genomsnitt verkar vara högst inom branscherna personliga tjänster, finans (bank och försäkring), vatten och el, följt av företagstjänster. Under de tre senaste åren har den förväntade fortbildningsfrekvensen varit hög även inom livsmedelsindustrin. I genomsnitt ser fortbildningsaktiviteterna ut

att vara lägst inom hotell- och restaurangbranschen och byggsektorn. Det är också branscher där personalomsättningen i genomsnitt är relativt stor.

Frågan om vilket område företagen tänkte satsa sin fortbildning på, engagerar branscherna i varierande grad. Nedan listas några områdena inom vilka de enskilda branscherna främst kommer att satsa på fort- och vidareutbildning under det kommande året.

- *Primärsektorn:* chaufförsutbildning, lämpliga kurser inom entreprenörskap, certifiering inom skogsavverkning
- *Livsmedelsindustrin:* intern effektivitet genom nytt ERP (*Enterprise Resource Planning*, resursplaneringsprogram för företag), livsmedelskunskap, förmansutbildning, bageri/konditori,
- *Övrig industri:* kvalitetssystem, hållfasthetscertifiering, projektledning, försäljning och ekonomi, ledarskap, plåtslageri, IT och försäljning, säkerhet
- *Vatten och el:* elarbets säkerhet, trädfällning vid storm, avfallshantering, yrkesutbildning, VA-sektorn
- *Bygg:* rör och ventilation, plattläggning, olika behörighetsintyg, bygg, säkerhet, kyla, ekonomi, ritning och konstruktion, bergsprängning, våtrum, lastbilsteori, bergssprängningar, marknadsföring, försäljning
- *Handel:* många företag betonar av naturliga skäl fortbildning inom försäljning, men också marknadsföring, produktutvecklingskunskaper, ny teknik, datoranvändning och hantering, kundservice och mer branschspecifika ämnen som farmaci, läkemedelsinformation, verkstadsmekanik, reparation och bilservice, kakelläggning med olika blandmaterial, elbranschen, odlingsrådgivning och optik
- *Transport och kommunikation:* här är utbildning för chaufförer det område som flest uppgiftslämnare tagit upp, men här nämns även säkerhet, inklusive hamnsäkerhet, IT, data, miljö, utbildning för kranförare och svetsning
- *Hotell- och restaurang:* språk, service och försäljning
- *Bank- och försäkring:* försäljning, ledarskap, projektledning
- *Företagstjänster:* data, ekonomi och kundtjänst, branschspecifika som CAD-programmering, kemikalier, teknik, förpackningsteknik, journalistik, redigering, IT-användarutbildning, redovisning, beskattning, städning, pumpinstallationer, VVS-kurser, systemteori

- *Personliga tjänster:* databranschinriktade kurser, trafiklagar, examencertifieringstillstånd, rehabilitering, didaktik, tandvård, textilvård frisör, säljar- och instruktörsutbildning, tvättkunskap

Sammanfattningsvis kan vi notera att populära utbildningsteman inom de flesta branscher är som tidigare år olika former av IT-utbildning, säkerhet och miljö, försäljning och marknadsföring samt olika slag av utbildning inom ledarskap och kurser för certifiering.

Vilken form av fortbildning och/eller vidareutbildning kan man inom det privata näringslivet tänka sig bekosta under det närmaste året? Frågan i vår konjunktürenkät ställdes med två, varandra icke-uteslutande alternativ: a) enskilda, kortare utbildningstillfällen och b) utbildning för examen/certifiering.

Tabell 13. Fortbildning/vidareutbildning som företaget kan tänka sig bekosta under det närmaste året (privata näringslivet). Procentuella andelen av företagen inom branscherna som angivit respektive alternativ, 2010-2012

	Enskilda, kortare utbildnings- tillfällen (procent av företagen)			Utbildning för examen/certifiering (procent av företagen)		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Totalt	87	85	84	27	18	20
Primär	97	73	73	0	7	13
Livsmedelsindustri	99	83	100	59	17	11
Övrig industri	82	95	87	25	14	17
Vatten och el	100	100	75	0	0	25
Bygg	97	91	79	34	27	21
Handel	96	80	91	37	14	13
Hotell och restaurang	75	75	81	8	25	35
Transport och kommunikation	98	82	63	28	6	17
Finans	93	100	60	79	75	80
Företagstjänster	100	86	94	18	28	17
Personliga tjänster	97	93	85	71	14	25

Källa: ÅSUBs konjunktürenkäter

Som framgår av *Tabell 13* är det liksom tidigare år enskilda kortare utbildningstillfällen som omfattas av de flesta företagen. Inom livsmedel har samtliga företag som svarat på enkäten uppgett att de kan tänka sig att bekosta enskilda, kortare utbildningstillfällen. I

genomsnitt räknar 84 procent av företagen att de kommer att bekosta enskilda utbildningstillfällen under det närmaste året.

Andelen företag som kan tänka sig bekosta utbildning för examen/certifiering är däremot betydligt lägre och andelen företag som planerar att satsa på den här typen av utbildning varierar mer mellan åren inom flera branscher. Möjligtvis med undantag av finansbranschen av vilka 75-80 procent under åren 2010-2012 genomgående svarat att de satsar på utbildning för examen/certifiering.

Eftersom resultaten skiljer sig rätt mycket mellan åren bör uppgifterna tolkas med viss försiktighet. Variationerna kan dock även bero på att olika slag av certifieringar är aktuella olika perioder inom olika affärs- och yrkesområden.

Enligt våra enkätsvar har fortbildningsfrekvensen inom den offentliga sektorn sjunkit från 54 procent förra året till 47 procent i år (2012) (*Tabell 14*). Det är i första hand inom landskapssektorn som fortbildningsfrekvensen förväntas sjunka, men även inom kommunsektorn. En nära till hands liggande tolkning är att sparbetingen gör sitt avtryck även här.

Uppdelningen av den offentliga sektorn i undersektorer (kommun, landskap, stat) i *Tabell 14* visar att det inom landskapssektorn förväntas en minskning av fortbildningsfrekvensen i förhållande till fjolåret, från 59 procent till 48 procent. Ändå förväntas fortbildningsfrekvensen fortfarande vara högst inom landskapsförvaltningen jämfört med andra sektorer inom den offentliga sektorn.

Inom kommunsektorn varierar fortbildningsfrekvensen starkt mellan kommunerna och de olika sektorerna inom själva kommunerna. I fyra kommuner räknar man med att högst 20 procent av personalen kommer att få möjlighet att fortbilda sig under året, medan några kommuner uppger att 60-80 procent av personalen kommer att erbjudas fortbildning under året. Inom skolsektorn i kommunerna beräknas mellan 60 och 100 procent av personalen fortbilda sig under det kommande året.

Inom alla avdelningar, enheter och underlydande myndigheter inom landskapsförvaltningen kan man tänka sig att bekosta enskilda kortare utbildningstillfällen. Några enheter och myndigheter såsom ÅHS och AMS, kan vid sidan om enskilda utbildningstillfällen även tänka sig att under året bekosta utbildning för examen/certifiering.

Inom kommunsektorn kan de flesta tänka sig att bekosta enskilda kortare

utbildningstillfällen. Två kommuner kan även tänka sig att bekosta utbildningar för specifik certifiering/examen.

Inom den statliga sektorn på Åland är fortbildningsfrekvensen detta år högre än tidigare år, närmare bestämt 39 procent, men ändå fortfarande lägre än inom övriga delar av den offentliga sektorn, men klart över nivån med fortbildningsaktiviteterna inom det privata näringslivet (28 procent) (*Tabell 12, Tabell 14*). Också här varierar fortbildningsfrekvensen mellan olika enheter. I huvudsak handlar det om enskilda kortare utbildningstillfällen. Vid skattebyrån, rättshjälpsbyrån och sjöbevakningen kan man tänka sig att även står för utbildning för examen/certifiering.

Tabell 14. Fortbildning inom den offentliga sektorn, procentandelar och antal personer, 2010-2012

	2010		2011		2012	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Totalt	50	1712	54	2009	47	1788
Kommunsektorn	49	870	51	981	46	910
Landskapssektorn	53	794	59	975	48	830
Staten	23	48	30	52	39	47

Anm.: Talen är avrundade

Källa: ÅSUBs arbetskraftsenkäter

Bland de områden som man särskilt kommer att satsa på fortbildning inom märks i första hand olika former av IKT-utbildning som ett viktigt tema inom alla tre arbetsgivarsektorer. Även ledarskap ser överlag ut att vara ett ämne på kommande inom fortbildning. Olika utbildningsinsatser inom vård och omsorg (autism, åldrande, fortbildning för närvårdare) framhålls likaså.

En stor del av fortbildningen berör av naturliga skäl väldigt specifika yrkeskompetenser inom den offentliga sektorns olika serviceområden där det till stor del handlar om att följa kunskapsutvecklingen inom de olika områdena. Här kan som exempel nämnas nödvändiga kurser för sjojobb och polisiära utbildningar/kurser.

Inom den statliga sektorn är det juridik och bokförning, ärendehanteringsprogram, lagstiftning, arv- och gåvobeskattning som framhålls.

8. Bedömning av yrkeskvalifikationer inhämtade utomlands inom den offentliga sektorn

På uppdrag av utbildnings- och kulturavdelningen vid Ålands landskapsregering ställde vi i Arbetskraftsenkäten till den offentliga sektorn för fjärde året i följd två frågor om bedömningen av utländska yrkeskvalifikationer. Den första frågan löd: ”Hur stort är ert nuvarande behov av bedömning av yrkeskvalifikationer som inhämtats utomlands?” Vi bad respondenterna uppge antal fall per år, där sådana bedömningar aktualiserats.

Vi bad också de svarande uppskatta hur behovet av sådana bedömningar skulle utvecklas under det närmaste året. Frågan vi ställde var: ”Uppskatta ert behov under det kommande året av bedömning av yrkeskvalifikationer som inhämtats utomlands?” Alternativen som gavs var: ’minskar’, ’stabil’, ’ökar’.

Inom den *statliga sektorn* förväntas det liksom tidigare år inte vara aktuellt med några bedömningar av yrkeskvalifikationer inhämtade utomlands. Man tror inte heller att behovet kommer att öka på kort sikt.

Inom den *kommunala sektorn* bedömer man att man kommer att ha sammanlagt 30 fall av rekryteringar där det handlar om att bedöma yrkeskvalifikationer som inhämtats utomlands. En stor del av dessa fall, 12 stycken, beräknas gälla skolektorn. Förklaringen till detta är att en stor del av de lärare som rekryteras har utbildat sig i Sverige. Inom skolektorn tror man överlag att behovet av dylika bedömningar kommer att vara stabilt.

Inom *landskapsförvaltningen* och *landskapet underställda myndigheter* uppskattar man att behovet av validering av utländsk yrkeskompetens kan komma att öka något under den närmaste framtiden. Vid landskapets egna rekryteringsprocesser bedöms behovet det kommande året ändå vara betydligt mindre än inom den kommunala sektorn, runt 25 fall. Av detta antal återfinns nio inom skolektorn.

Därtill kommer verksamheten inom AMS där det relativt ofta förekommer behov att bedöma yrkeskvalifikationer som förvärvats i andra länder, men då handlar det om AMS kunder. Man förväntar sig även att dessa fall kommer att öka på kort sikt.

Bland landskapsregeringens underlydande myndigheter är det framför allt inom ÅHS som behovet av att bedöma utländska yrkeskompetenser beräknas vara stort, omkring åtta fall under det närmaste året. Många inom ÅHS' verksamhetsområde rekryteras från andra länder än Finland. Omfattningen förväntas vara ungefär den samma på kort sikt.

Referenser

ÅSUB Rapport 2006:2, Det framtida behovet av utbildning på Åland

ÅSUB (2006) Företagens kompetensbehov 2006

ÅSUB (2007) Företagens kompetensbehov 2007

ÅSUB Rapport 2008:2, Konjunkturläget våren 2008

ÅSUB Rapport 2008:6, Arbetsmarknadsbarometern våren 2008

ÅSUB Rapport 2009:4, Konjunkturläget våren 2009

ÅSUB Rapport 2009:8, Arbetsmarknadsbarometern våren 2009

ÅSUB Rapport 2010:1, Konjunkturläget våren 2010

ÅSUB Rapport 2010:3, Arbetsmarknadsbarometern våren 2010

ÅSUB Rapport 2011:2, Konjunkturläget våren 2011

ÅSUB Rapport 2011:5, Arbetsmarknadsbarometern våren 2011

ÅSUB Rapport 2012:1, Konjunkturläget våren 2012

Bilaga 1: Klassificeringar

Yrkesklassificering: Aggregering av huvudgrupperna i Yrkesklassificeringen 2010

I.	Lednings-, specialist- och expertarbete	{	<u>1</u> Chefer
			<u>2</u> Specialister
			<u>3</u> Experter
II.	Kontor- och servicearbete	{	<u>4</u> Kontors och kundtjänstpersonal
			<u>5</u> Service- och försäljningspersonal
III.	Manuellt arbete	{	<u>6</u> Jordbrukare, skogsarbetare m.fl.
			<u>7</u> Byggnads-, reparations- och tillverkningsarbetare
			<u>8</u> Process- och transportarbetare
			<u>9</u> Övriga arbetstagare
			<u>0</u> Militärer

Branschindelning

1. Primär	}	I. Industri, bygg och primär
2. Livsmedelsindustri		
3. Övrig industri		
4. Vatten och el		
5. Bygg		
<hr/>		
6. Handel	→	II. Handel
<hr/>		
7. Hotell- och restaurang	}	III. Service
8. Transport- och kommunikation		
9. Bank- och försäkring		
10. Företagstjänster		
11. Personliga tjänster		
<hr/>		

Bilaga 2: Enkäter

- 1) Konjunkturenkäten våren 2012

- 2) Arbetskraftsenkäterna våren 2012. (Sidan 2 i enkäterna var lika utformad för alla)
 - a. Skolorna (enkätens sida 1 och 2)
 - b. Statliga enheter (enkätens sida 1)
 - c. Hälso- och sjukvården (enkätens sida 1)
 - d. Landskapsförvaltningen och landskapsregeringen underställda myndigheter och enheter (enkätens sida 1)
 - e. Kommunsektorn (enkätens sida 1)

Företag

Kontaktperson

Tel.:

Titel

Vill Ni ha Konjunkturrapporten som återrapportering? ja nej

Ert företags aktuella personalstyrka omräknat till helårstjänster? (Vid behov använd en eller två decimaler)

Inom Åland (inklusive anställda ombord på åländska fartyg)

Utanför Åland

1. Konjunkturutsikterna i Er bransch kommer om 12 månader att vara:

bättre oförändrade sämre

2. Kommer Ert företag om 12 månader att ha:

expanderat bibehållit nuvarande storlek minskat eller upphört med verksamheten

3. Hur har omsättningen i Ert företag utvecklats jämfört med situationen för 12 månader sedan, i förhållande till den allmänna kostnadsutvecklingen? (År 2011 var inflationen 3,7 procent)

snabbare lika snabbt långsammare

4. Hur kommer omsättningen att ha utvecklats om 12 månader i förhållande till den allmänna kostnadsutvecklingen?

snabbare lika snabbt långsammare

5. Hur har lönsamheten i Ert företag utvecklats jämfört med situationen för 12 månader sedan?

förbättrats oförändrad försämrats

6. Hur kommer lönsamheten att ha utvecklats om 12 månader?

förbättrats oförändrad försämrats

7. Har antalet anställda i Ert företag, jämfört med situationen för 12 månader sedan:

ökat oförändrad minskat

8. Kommer antalet anställda i Ert företag om 12 månader att:

ha ökat vara oförändrad ha minskat

9. Hur har investeringarna i byggnader och maskiner förändrats jämfört med för 12 månader sedan:

ökat betydligt motsvarar årligt slitage och avskrivningar minskat betydligt

10. Hur kommer investeringarna att ha utvecklats om 12 månader:

ökat betydligt motsvara årligt slitage och avskrivningar minskat betydligt

11. Hur många anställda, omräknat till helårstjänster uppskattar Ni att Ert företag kommer att ha om ett år? (Vid behov använd en eller två decimaler! Inga anställda = 0)

Anställda på Åland om 12 månader (inklusive ev. anställda på åländska fartyg):

Anställda utanför Åland om 12 månader:

12. Uppskatta antalet anställningar Ni kommer att göra (ersättande och ny personal) i Ert företag under de kommande 12 månaderna. (Vid behov använd en eller två decimaler)

a) På Åland (inklusive ev. anställda på åländska fartyg):

b) Utanför Åland:

Antal anställningar/
helårstjänster
sammanlagt (a+b)

Om Ni svarat '0' (inga anställningar) på ovanstående fråga, gå direkt till fråga 15!

13. Om Ni planerar att anställa under det kommande året, vilken yrkesinriktning kommer Ni att efterfråga mest? (Avser arbetsställen inom och utanför Åland). (Vid behov använd en eller två decimaler!)

Uppskatta antal anställningar omräknat till heltidstjänster! (Sammanlagda antalet bör summera till a+b i fråga 12)

Yrkesgrupp	Antal	Yrkesgrupp	Antal
Chefer inom ekonomi, personal, försäljning, marknadsföring, m.fl.	<input type="text"/>	Restaurang-, storkökspersonal, kokkar	<input type="text"/>
Chefer inom produktion/service m.fl.	<input type="text"/>	Serveringspersonal	<input type="text"/>
Dataspecialister	<input type="text"/>	Frisörer, kosmetologer, m.fl.	<input type="text"/>
Datatekniker, -supportpersonal, -operatörer, m.fl.	<input type="text"/>	Fastighetsskötare	<input type="text"/>
Maskinchefer- och -mästare på fartyg	<input type="text"/>	Försäljare och butikskassörer	<input type="text"/>
Befäl och styrmän inom sjötrafik	<input type="text"/>	Byggnadsarbetare, m.fl.	<input type="text"/>
Kundtjänstpersonal	<input type="text"/>	Maskinmontörer och reparatörer	<input type="text"/>
Löneräknare, försäkringshandläggare, kontorspersonal inom transport och lager, m.fl.	<input type="text"/>	Personal inom el- och elektronik	<input type="text"/>
Övrig kontorspersonal	<input type="text"/>	Processarbetare inom industri, m.fl.	<input type="text"/>
Annat - vad? (Förkorta vid behov)	Antal:	Förare av tunga fordon/arbetsmaskinförare	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	Däckmanskap, sjötrafikarbetare	<input type="text"/>
Summa nyanställningar Obs! Summan bör vara = a+b under fråga 12	<input type="text" value="0"/>	Städare, m.fl.	<input type="text"/>

14. Om Ert företag efterfrågar en särskild yrkesinriktning, vilken tror Ni kommer att vara svårast att få tag på under det kommande året? (Se ovan). Texta och förkorta vid behov!

15. Hur stor andel av Er personal uppskattar Ni att i nuläget fortbildar sig per år?

- 0-20% 20-40% 40-60% 60-80% 80-100%

16. Inom vilket område tror Ni att Ni främst kommer att satsa på fortbildning/vidareutbildning under det närmaste året? Texta och förkorta vid behov!

17. Vilken slags fortbildning/vidareutbildning kan Ert företag tänka sig bekosta under det närmaste året?

- enskilda, kortare utbildningstillfällen utbildning för examen/certifiering (Ett eller två kryss!)

Stort tack för Er medverkan!

0287019445

Avdelning/enhet _____

Kontaktperson _____

- 1. Er aktuella personalstyrka omräknat till helårstjänster?** (Vid behov använd en eller två decimaler): _____
- 2. Hur många anställda (omräknat till helårstjänster) uppskattar ni att ni kommer att ha om ett år?** _____
- 3. Uppskatta antalet anställningar ni kommer att göra under de kommande 12 månaderna.** (Avser ersättande och helt nya anställningar omräknade till heltidstjänster): _____
 Obs! Samma som summan i fråga 4!

4. Om ni planerar att anställa under den kommande 12-månadersperioden. Vilken yrkesinriktning kommer ni att efterfråga? (Avser ersättande och helt nya anställningar omräknade till heltidstjänster. Anställningarnas omfattning anges med heltal, och vid behov med en eller två decimaler).

Yrkesgrupp	Antal	Yrkesgrupp	Antal
Chefer inom utbildning, inklusive rektorer	_____	Kontorssekreterare	_____
Överlärare (yrkeshögskolor)	_____	Bibliotekspersonal (ej bibliotekarier)	_____
Lektorer (yrkeshögskolor)	_____	Restaurang- storhushållspersonal, kokkar	_____
Timlärare m.fl. (yrkeshögskolor)	_____	Fastighetsskötare	_____
Lärare i yrkesämnena	_____	Kontorsstädare, m.fl.	_____
Gymnasie- och högstadielärare	_____	Köksbiträden	_____
Lågstadie- och klasslärare	_____	Annat - vad? (Förkorta vid behov)	_____
Speciallärare	_____	Antal:	_____
Studiehandledare, m.fl.	_____	Annat - vad? (Förkorta vid behov)	_____
Bibliotekarier, arkivarier, m.fl.	_____	Antal:	_____
Ungdoms-, sysselsättningsledare m.fl.	_____	Annat - vad? (Förkorta vid behov)	_____
		Antal:	_____

 Antal nyanställningar totalt :

 Kontroll (skall vara = 0)

Fortsätt på nästa sida!

1785064551

5. Om ni planerar att anställa under den kommande 12-månadersperioden, vilken yrkesinriktning tror ni kommer att vara svårast att få tag på? (Lämna tomt om ni inte planerar att anställa). Välj om möjligt från yrkesgrupperna i fråga 4!

6. Hur stor andel av Er personal uppskattar ni att i nuläget fortbildar sig per år?

- 0-20% 20-40% 40-60% 60-80% 80-100%

7. Inom vilket område tror ni att ni främst kommer att satsa på fortbildning/vidareutbildning under den närmaste 12-månadersperioden? Förkorta vid behov!

8. Vilken slags fortbildning/vidareutbildning kan ni tänka er bekosta för era anställda under det närmaste året?

- enskilda, kortare utbildningstillfällen utbildning för examen/certifiering (Ett eller två kryss!)

9. Hur stort är ert behov av bedömning av yrkeskvalifikationer som inhämtats utomlands? Antal fall/år: _____

10. Uppskatta ert behov under den kommande 12-månadersperioden av bedömning av yrkeskvalifikationer som inhämtats utomlands.

- minskar stabilt ökar

Tillägg och egna kommentarer

När du är klar, skicka in blanketten (se längst ner på sidan).

När den skickats kommer du automatiskt till ÅSUBs hemsida.

Tack för din medverkan!

9467051619

Skriv ut

Töm formulär

Skicka data

Avdelning/enhet

Kontaktperson

1. Er aktuella personalstyrka omräknat till helårstjänster? (Vid behov använd en eller två decimaler):

2. Hur många anställda (omräknat till helårstjänster) uppskattar ni att ni kommer att ha om ett år?

3. Uppskatta antalet anställningar ni kommer att göra under de kommande 12 månaderna. (Avser ersättande och helt nya anställningar omräknade till heltidstjänster):

Obs! Samma som summan i fråga 4! ➔

4. Om ni planerar att anställa under den kommande 12-månadersperioden. Vilken yrkesinriktning kommer ni att efterfråga? (Avser ersättande och helt nya anställningar omräknade till heltidstjänster. Anställningarnas omfattning anges med heltal, och vid behov med en eller två decimaler).

Yrkesgrupp	Antal	Yrkesgrupp	Antal
Byrå-, avdelnings-, myndighetschefer, m.fl.	<input type="text"/>	Försäkringshandläggare m.fl.	<input type="text"/>
Ekonomi- och personal- och enhetschefer, m.fl.	<input type="text"/>	Annan kontors- och kundtjänstpersonal 2)	<input type="text"/>
Juridiska specialister	<input type="text"/>	Restaurang-, storhushållspersonal, kokkar	<input type="text"/>
Experter inom byggande, el, elektronik, anläggning	<input type="text"/>	Fastighetsskötare	<input type="text"/>
Fartygs-, flyg- och hamnbefäl och -ledare	<input type="text"/>	Städare, m.fl.	<input type="text"/>
Tulltjänstemän och sjöbevakare	<input type="text"/>	Annat - vad? (Förkorta vid behov)	<input type="text"/>
Skatteberedare och -inspektörer	<input type="text"/>	Antal:	<input type="text"/>
Kommissarier och överkonstaplar	<input type="text"/>	Annat - vad? (Förkorta vid behov)	<input type="text"/>
Rättegångsombud och utsökningsmän	<input type="text"/>	Antal:	<input type="text"/>
Kontorspersonal	<input type="text"/>	Annat - vad? (Förkorta vid behov)	<input type="text"/>
Kundtjänstpersonal 1)	<input type="text"/>	Antal:	<input type="text"/>
		Antal:	<input type="text"/>

1) T.ex. receptionister, telefonister, m.fl.
2) Postsorterare, bibliotekspersonal, kontorsvaktmästare, arkivanställda, m.fl.

Antal nyanställningar totalt : ←
Kontroll (skall vara = 0)

Avdelning/enhet

Kontaktperson

1. Er aktuella personalstyrka omräknat till helårstjänster? (Vid behov använd en eller två decimaler): _____
2. Hur många anställda (omräknat till helårstjänster) uppskattar ni att ni kommer att ha om ett år? _____
3. Uppskatta antalet anställningar ni kommer att göra under de kommande 12 månaderna. (Avser ersättande och helt nya anställningar omräknade till heltidstjänster): _____
Obs! Samma som totalsumman i fråga 4! >

4. Om ni planerar att anställa under den kommande 12-månadersperioden, vilken yrkesinriktning kommer ni att efterfråga? (Avser ersättande och helt nya anställningar omräknade till heltidstjänster. Anställningarnas omfattning anges med heltal, och vid behov med en eller två decimaler).

Yrkesgrupp	Antal	Yrkesgrupp	Antal
Överläkare och specialläkare (sjukhus- och hälsocentralläkare)	_____	Kanslistor	_____
Allmänläkare	_____	Avdelnings-, läkar- och byråsekreterare	_____
Överskötare och avdelningsskötare	_____	Närvårdare, primärskötare, m.fl.	_____
Psykologer	_____	Mentalvårdare	_____
Socialkuratorer, m.fl.	_____	Tandskötare	_____
Röntgen- och laboratorieskötare m.fl.	_____	Fastighetsskötare, vaktmästare, gårdskarlar	_____
Sjukskötare	_____	Sjukhus- och vårdbiträden	_____
Häsovårdare	_____	Städare	_____
Barnmorskor	_____	Kockar	_____
Fysio- och ergoterapeuter	_____	Köksbiträden	_____
Annat - vad? (Förkorta vid behov)	_____		_____
		Antal:	_____
Annat - vad? (Förkorta vid behov)	_____		_____
		Antal:	_____
Annat - vad? (Förkorta vid behov)	_____		_____
		Antal:	_____

Antal anställningar totalt : <

Fortsätt på nästa sida!

Kontroll (skall vara = 0)

9373577854

Landskapsregeringen

Frågorna omfattar landskapsregeringen inklusive landskapsfärjorna och fristående myndigheters personal - inte ÅHS, högskolan och gymnasiet!

Avdelning/enhet

Kontaktperson

1. Er aktuella personalstyrka omräknat till helårstjänster? (Vid behov använd en eller två decimaler): _____

2. Hur många anställda (omräknat till helårstjänster) uppskattar ni att ni kommer att ha om ett år? _____

3. Uppskatta antalet anställningar ni planerar att göra under de kommande 12 månaderna. (Avser ersättande och helt nya anställningar omräknade till heltidstjänster): _____

Obs! Samma som summan i fråga 4! >

4. Om ni planerar att anställa under den kommande 12-månadersperioden. Vilken yrkesinriktning kommer ni att efterfråga? (Avser ersättande och helt nya anställningar omräknade till heltidstjänster. Anställningarnas omfattning anges med heltal, och vid behov med en eller två decimaler).

Yrkesgrupp	Antal	Yrkesgrupp	Antal
Ekonomi- och personal-, enhets- och förvaltningschefer, m.fl.	_____	Poliser	_____
Byrå-, avdelnings-, myndighetschefer, m.fl.	_____	Kommissarier och överkonstaplar	_____
Juridiska specialister	_____	Kontorspersonal	_____
Utredare, ekonomer, budgetberedare, m.fl.	_____	Kundtjänstpersonal	_____
Bokförare och redovisare	_____	Löneräknare, m.fl. 3)	_____
Specialister inom samhälls- och socialsektorn, m.fl. 1)	_____	Städare, m.fl.	_____
Specialister inom utveckling av administration och näringar 2)	_____	Fastighetsskötare	_____
Bibliotekarier, arkivarier, specialister inom museisektorn	_____	Förare av tunga fordon/ arbetsmaskinförare	_____
Hälsa- och arbetarskyddsinspektörer	_____	Restaurang-, storhushållspersonal, kockar	_____
Arbetsledare inom byggverksamhet	_____	Lantbruksavbytare	_____
Befäl och styrmän inom sjötrafik	_____	Annat - vad? (Förkorta vid behov)	_____
Däcksmanskap, sjötrafikarbetare m.fl.	_____	Antal:	_____
		Annat - vad? (Förkorta vid behov)	_____
		Antal:	_____

1) Socialinspektörer, vägledare, m.fl

2) Projektledare, planerare, koordinatörer, m.fl

3) Lönebokförare, registratörer, m.fl

Antal nyanställningar totalt :

0.00
0.00

3527286890

Fortsätt på nästa sida!

Kontroll (skall vara = 0)

Avdelning/enhet

Kontaktperson

1. Er aktuella personalstyrka omräknat till helårstjänster? (Vid behov använd en eller två decimaler): _____

2. Hur många anställda (omräknat till helårstjänster) uppskattar ni att ni kommer att ha om ett år? _____

3. Uppskatta antalet anställningar ni planerar att göra under de kommande 12 månaderna. (Avser ersättande och helt nya anställningar omräknade till heltidstjänster): _____

Obs! Samma som summan i fråga 4!

4. Om ni planerar att anställa under den kommande 12-månadersperioden, vilken yrkesinriktning kommer ni att efterfråga? (Avser ersättande och helt nya anställningar omräknade till heltidstjänster. Anställningarnas omfattning anges med heltal, och vid behov med en eller två decimaler).

Yrkesgrupp	Antal	Yrkesgrupp	Antal
Ekonomi- och personalchefer, m.fl.	_____	Sjukskötare m.fl.	_____
Byrå- och avdelningschefer, m.fl.	_____	Närvårdare, annan vårdpersonal, hemvårdare	_____
Specialister inom jord-, skogsbruk, fiske, miljö 1)	_____	Kontorspersonal	_____
Dataspecialister, m.fl.	_____	Kundtjänstpersonal	_____
Arkitekter, planerare, lantmätare, m.fl. 2)	_____	Lönebokförare, m.fl. 5)	_____
Specialister inom samhälls- och socialsektorn, m.fl. 3)	_____	Restaurang-, storhushållspersonal, kokkar	_____
Bibliotekarier, m.fl.	_____	Byggnadsarbetare m.fl.	_____
Experter inom byggande, el, elektronik, anläggning 4)	_____	Fastighetsskötare	_____
Förskollärare/Barnträdgårdslärare	_____	Städare, m.fl.	_____
Personal inom barnomsorgen	_____	Anläggningsarbetare, m.fl.	_____
Handledare, socialsektorn (ungdomsledare m.fl.)	_____	Annat - vad? (Förkorta vid behov)	_____
1) Specialister inom biovetenskap	_____	Antal:	_____
2) Inklusiva samhälls- och trafikplanerare	_____	Annat - vad? (Förkorta vid behov)	_____
3) T.ex. socialarbetare, inkl. socialsekreterare, socialinspektörer, barnomsorgs- och skolpsykologer, m.fl.	_____	Antal:	_____
4) T.ex. byggnads- och brandinspektörer, arbetsledare, eltekniker, mätningstekniker	_____	Antal nyanställningar totalt :	_____
5) Kontorspersonal inom ekonomi- och lagerförvaltning	_____		_____

Fortsätt på nästa sida!

Kontroll (skall vara = 0)

0.00

0.00

5481069733

ÅLANDS STATISTIK OCH UTREDNINGSGSBYRÅ

Ålands statistik- och utredningsbyrå, ÅSUB, är en fristående enhet vars huvuduppgift är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva kvalificerad utrednings- och forskningsverksamhet.

ÅSUB producerar fortlöpande aktuell statistik inom en rad olika samhällsområden. Tyngdpunkten i analysverksamheten utgörs av utredningar inom det ekonomisk-politiska området. Statistiska sammanställningar publiceras regelbundet i serierna ÅSUB Statistik och ÅSUB Statistikmeddelande, medan serien ÅSUB Rapport innehåller utredningar, analyser och annan information om Ålands ekonomi och samhälle.

Mer information om verksamheten och publikationer finns på ÅSUB:s hemsida www.asub.ax

Tfn +358 (0)18 25490
Fax +358 (0)18 19495
info@asub.ax
www.asub.ax

Ålandsvägen 26
PB 1187
AX-22 111 MARIEHAMN